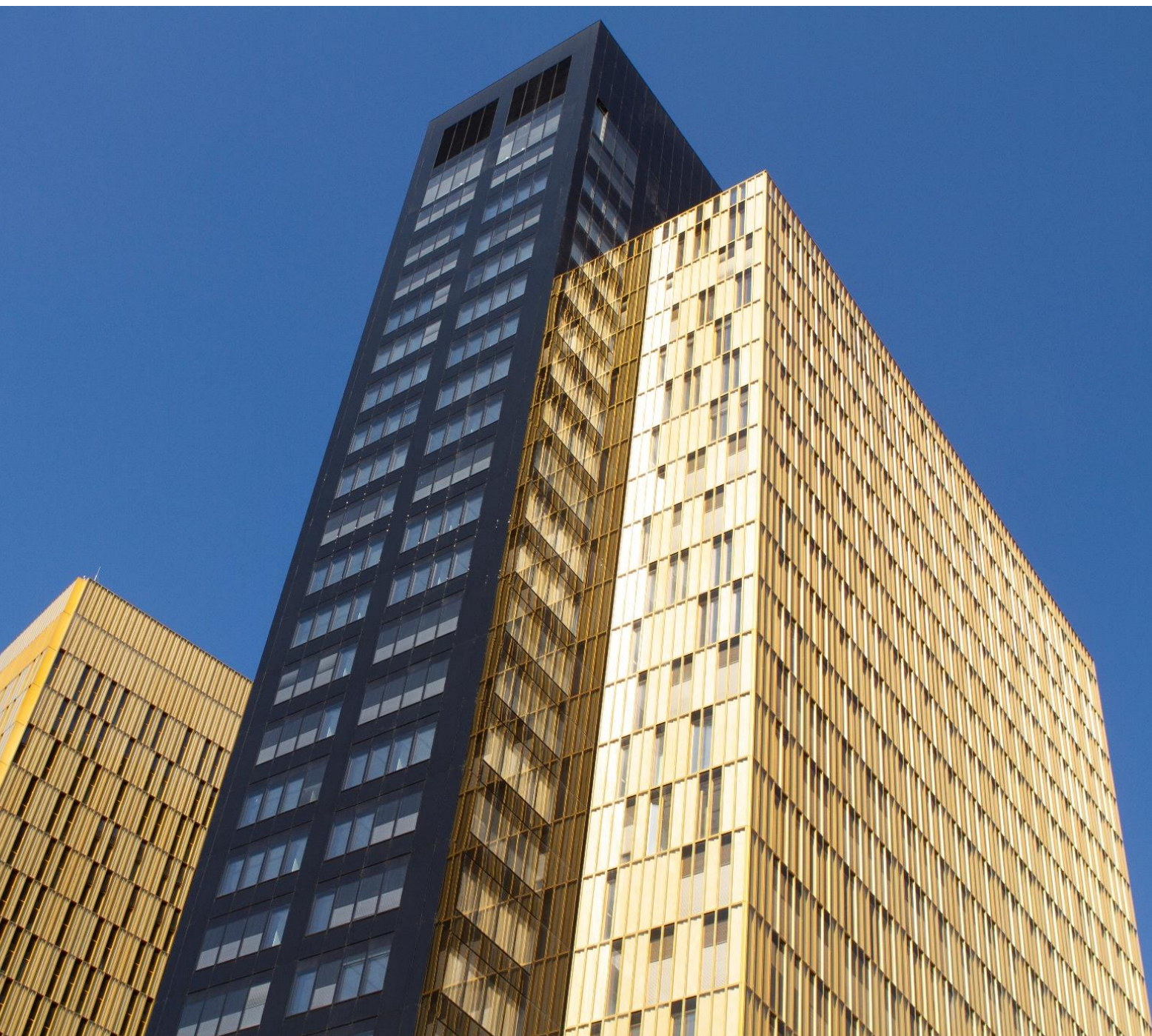

Tematski prikaz

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

Uvod

Na podlagi člena 63 Pogodbe ES je bila sprejeta Uredba Sveta (ES) št. 343/2003 z dne 18. februarja 2003 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za azil, ki jo v eni od držav članic vloži državljani tretje države (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 109, v nadaljevanju: Uredba Dublin II), ki je začela veljati 17. marca 2003. Ta uredba je bila spremenjena z Uredbo (EU) št. 604/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vloži državljani tretje države ali oseba brez državljanstva (UL 2013, L 180, str. 31, v nadaljevanju: Uredba Dublin III), ki je bila sprejeta na podlagi člena 78(2)(e) PDEU. Uredba Dublin III je začela veljati 19. julija 2013 in se uporablja za prošnje za mednarodno zaščito, vložene od 1. januarja 2014.

Načelo, na katerem temeljita ti besedili, je, da mora vsako prošnjo za azil ali za mednarodno zaščito državljan tretje države ali osebe brez državljanstva, ki prošnjo vloži na ozemlju države članice, tudi na meji ali na tranzitnem območju, obravnavati ena sama država članica. V teh uredbah so opredeljeni merila za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje, in postopek, ki omogoča to določitev.

Merila za določitev države članice, odgovorne za prošnjo za mednarodno zaščito, so v hierarhičnem vrstnem redu navedena v poglavju III Uredbe Dublin III,¹ njihov namen pa je državi članici, ki je prejela prošnjo za mednarodno zaščito, omogočiti, da ve, katera država članica bo morala to prošnjo nazadnje obravnavati.

Zadevna merila so v navedena v poglavju III v naslednjem vrstnem redu:

- največja korist mladoletnika brez spremstva²;
- prisotnost družinskega člana, ki je bodisi upravičenec³ do mednarodne zaščite bodisi prosilec⁴ za to zaščito, na ozemlju države članice;
- ohranitev družinske povezave⁵;
- izdaja dokumentov za prebivanje ali vizumov⁶;
- nezakonit vstop in/ali bivanje⁷;
- vstop brez vizumske obveznosti⁸;

¹ Natančneje, v členih od 8 do 15 te uredbe. Prej so bila vsebovana v členih od 6 do 14 Uredbe Dublin II.

² Člen 8 Uredbe Dublin III oziroma člen 6 Uredbe Dublin II.

³ Člen 9 Uredbe Dublin III oziroma člen 7 Uredbe Dublin II.

⁴ Člen 10 Uredbe Dublin III oziroma člen 8 Uredbe Dublin II.

⁵ Člen 11 Uredbe Dublin III oziroma člen 14 Uredbe Dublin II.

⁶ Člen 12 Uredbe Dublin III oziroma člen 9 Uredbe Dublin II.

⁷ Člen 13 Uredbe Dublin III oziroma člen 10 Uredbe Dublin II.

⁸ Člen 14 Uredbe Dublin III oziroma člen 11 Uredbe Dublin II.

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

– prošnja za azil, vložena na mednarodnem tranzitnem območju⁹.

Ta merila se uporabijo na podlagi položaja, ki je obstajal, ko je prosilec prvič vložil prošnjo za azil v državi članici.¹⁰

V uredbah Dublin II in Dublin III so bila določena dodatna posebna merila za določitev odgovorne države članice.

Tako je, kadar na osnovi meril iz teh uredb ni mogoče določiti nobene odgovorne države članice, za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito odgovorna prva država članica, v kateri je bila prošnja vložena.¹¹ Dalje, kadar predaja prosilca v državo članico, ki je bila prvotno določena za odgovorno, ni mogoča zaradi utemeljene domneve, da v tej državi članici obstajajo sistemske pomanjkljivosti v zvezi z azilnim postopkom in pogoji za sprejem prosilcev, ki bi lahko povzročile nevarnost nečloveškega ali poniževalnega ravnanja v smislu člena 4 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina), država članica, ki izvede postopek določanja odgovorne države članice, nadalje preuči merila iz poglavja III, da bi ugotovila, ali je mogoče kot odgovorno določiti drugo državo članico. Če predaja ni mogoča v nobeno državo članico, določeno na podlagi meril iz poglavja III, ali v prvo državo članico, v kateri je bila vložena prošnja, država članica, ki izvede postopek določanja odgovorne države članice, postane odgovorna država članica.¹²

Poleg tega so posebna pravila določena v primeru, v katerem je prosilec odvisen od družinskega člana, ki zakonito prebiva v eni od držav članic, ali kadar je od pomoči prosilca odvisen njegov družinski član.¹³ Nazadnje, diskrecijska klavzula¹⁴ vsaki državi članici omogoča, da obravnava prošnjo za mednarodno zaščito, ki jo v njej vloži državlján tretje države ali oseba brez državljanstva, tudi če tako obravnavanje ni njena odgovornost glede na merila iz teh uredb.

⁹ Člen 15 Uredbe Dublin III oziroma člen 12 Uredbe Dublin II.

¹⁰ Člen 7(2) Uredbe Dublin III oziroma člen 5(2) Uredbe Dublin II.

¹¹ Člen 3(2), prvi pododstavek, Uredbe Dublin III oziroma člen 13 Uredbe Dublin II.

¹² Člen 3(2), drugi in tretji pododstavek, Uredbe Dublin III. Uredba Dublin II ni vsebovala ustrežajočih določb. Določbe člena 3(2), drugi in tretji pododstavek, Uredbe Dublin III so bile namreč uvedene zaradi razvoja sodne prakse in, natančneje, zaradi [sodbe z dne 21. decembra 2011 \(veliki senat\), N. S. in drugi \(C-411/10 in C-493/10, EU:C:2011:865\)](#).

¹³ Člen 16 Uredbe Dublin III, naslovljen „Vzdrževane osebe“. Prej člen 15 Uredbe Dublin II, običajno imenovan „humanitarna določba“.

¹⁴ Člen 17 Uredbe Dublin III, naslovljen „Diskrecijske klavzule“. Prej člen 3(2) Uredbe Dublin II, običajno imenovan „klavzula suverenosti“, v zvezi s katerim je bilo izdanih več odločb Sodišča (sodbi [z dne 21. decembra 2011 \(veliki senat\), N. S. in drugi \(C-411/10 in C-493/10, EU:C:2011:865\)](#), in [z dne 14. novembra 2013 \(veliki senat\), Puid \(C-4/11, EU:C:2013:740\)](#)).

Seznam zadevnih aktov

Uredba Sveta (ES) št. 343/2003 z dne 18. februarja 2003 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za azil, ki jo v eni od držav članic vloži državljani tretje države (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 109)

Uredba (EU) št. 604/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vloži državljani tretje države ali oseba brez državljanstva (UL 2013, L 180, str. 31)

Uredba Komisije (ES) št. 1560/2003 z dne 2. septembra 2003 o podrobnih pravilih za uporabo Uredbe Sveta (ES) št. 343/2003 o določitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za azil, ki jo v eni od držav članic vloži državljani tretje države (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 200)

Uredba (ES) št. 562/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2006 o Zakoniku Skupnosti o pravilih, ki urejajo gibanje oseb prek meja (UL 2006, L 105, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) št. 610/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 (UL 2013, L 182, str. 1)

Direktiva 2013/32/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o skupnih postopkih za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite (UL 2013, L 180, str. 60)

Direktiva 2013/33/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito (UL 2013, L 180, str. 96)

Direktiva Sveta 2001/55/ES z dne 20. julija 2001 o najnižjih standardih za dodelitev začasne zaščite v primeru množičnega prihoda razseljenih oseb in o ukrepih za uravnoteženje prizadevanj in posledic za države članice pri sprejemanju takšnih oseb (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 162)

Kazalo

UVOD.....	3
SEZNAM ZADEVNIH AKTOV	5
I. DOLOČITEV ODGOVORNE DRŽAVE ČLANICE.....	8
1. Merila za določitev odgovorne države članice	8
1.1 Korist mladoletnika.....	8
1.2 Družinske povezave	9
1.2.1 Prisotnost družinskega člana, ki je upravičenec do mednarodne zaščite.....	9
1.2.2 Razmerje odvisnosti.....	12
1.3 Vstop na ozemlje	13
2. Odstopanja od meril za določitev odgovorne države članice	15
2.1 Nevarnost kršitve člena 4 Listine	15
2.2 Diskrecijska klavzula zadevne države članice	23
3. Neobstoj izrecne odločbe o določitvi odgovorne države članice.....	27
4. Premestitev – Mehanizem začasnega odstopanja od dublinskega mehanizma.....	28
II. POSTOPEK PREDAJE V ODGOVORNO DRŽAVO ČLANICO	33
1. Ponovni sprejem v primeru nezakonite vrnitve v državo članico, ki je opravila predajo	33
2. Predčasna odločitev o predaji	34
3. Rok za predajo	35
III. OBSEG SODNEGA NADZORA ODLOČITVE O PREDAJI.....	38
1. Omejen sodni nadzor – Uredba Dublin II	38
2. Razširjen sodni nadzor – Uredba Dublin III.....	39
2.1 Nespoštovanje tehničnih določb.....	40
2.2 Neupoštevanje rokov.....	43
2.3 Preizkus odločitve o predaji v primeru ponovnega sprejema	47
2.4 Preizkus odločbe o sprejemu mladoletnika brez spremstva	49
2.5 Možnost sklicevanja na okoliščine, nastale po sprejetju odločitve o predaji.....	51

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje
prošnje za mednarodno zaščito

I. Določitev odgovorne države članice

1. Merila za določitev odgovorne države članice

1.1 Korist mladoletnika

Sodba z dne 6. junija 2013 (četrti senat), MA in drugi (C-648/11, [EU:C:2013:367](#))

„Uredba št. 343/2003 – Določitev odgovorne države članice – Mladoletnik brez spremstva – Prošnji za azil, vloženi zaporedno v dveh državah članicah – Odsotnost družinskega člana mladoletnika na ozemlju države članice – Člen 6, drugi odstavek, Uredbe št. 343/2003 – Predaja mladoletnika državi članici, v kateri je ta vložil prvo prošnjo – Združljivost – Otrokova korist – Člen 24(2) Listine“

Mladoletnika z eritrejskim državljanstvom (MA in BT) in mladoletnik z iraškim državljanstvom (DA) so zaprosili za azil v Združenem kraljestvu. Nobeden od njihovih družinskih članov ni bil zakonito v drugi državi članici Unije. Britanski organi so ugotovili, da so mladoletniki prošnje za azil že vložili v drugih državah članicah, in sicer v Italiji (MA in BT) in na Nizozemskem (DA). Zato je bilo odločeno, da bodo predani v ti državi, saj se je štelo, da sta ti odgovorni za obravnavanje njihovih prošenj za azil.

Če je prosilec za azil mladoletnik brez spremstva, Uredba Dublin II določa, da je za obravnavanje prošnje odgovorna tista država članica, v kateri je zakonito njegov družinski član, pod pogojem, da je to v največjo korist mladoletnika. V odsotnosti družinskega člana je za obravnavanje prošnje odgovorna država članica, v kateri je mladoletnik vložil prošnjo za azil, pri čemer v tej uredbi ni natančneje opredeljeno, ali gre za prvo prošnjo, ki jo je mladoletnik vložil v državi članici, ali prošnjo, ki jo je vložil nazadnje v drugi državi članici.

V zvezi s tem je Sodišče odločilo, da če je mladoletnik brez spremstva in brez družinskega člana, ki bi bil zakonito na ozemlju Evropske unije, vložil prošnje za azil v več državah članicah, bo država članica, ki je odgovorna za obravnavanje prošnje, tista, v kateri je ta mladoletnik prisoten po tem, ko je tam vložil prošnjo. Ta ugotovitev izhaja iz konteksta in cilja Uredbe, katere namen je zagotoviti učinkovit dostop do presoje statusa begunca prosilca za azil, hkrati pa nameniti posebno pozornost mladoletnikom brez spremstva. Tako se, ker so mladoletniki brez spremstva posebej občutljiva skupina oseb, postopek določitve odgovorne države članice ne sme podaljševati bolj, kot je nujno potrebno, kar pomeni, da ti mladoletniki brez spremstva načeloma niso predani v drugo državo članico.

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

Ti preudarki so potrjeni z zahtevo po spoštovanju temeljnih pravic, med katerimi je pravica zagotoviti, da se pri vseh ukrepih javnih organov ali zasebnih ustanov, ki se nanašajo na otroke, upoštevajo predvsem otrokove koristi.¹⁵ Zaradi koristi mladoletnikov brez spremstva se torej postopek določitve odgovorne države članice ne sme po nepotrebnem podaljševati, temveč jim je treba zagotoviti hiter dostop do postopkov za določanje statusa begunca.

Sodišče je pojasnilo, da taka razlaga ne pomeni, da lahko mladoletnik brez spremstva, ki mu je bila prošnja za azil v prvi državi članici vsebinsko zavrnjena, nato od druge države članice zahteva, naj obravnava prošnjo za azil. Od držav članic se namreč ne zahteva, naj preverijo, ali ima prosilec status begunca, kadar se prošnja šteje za nedopustno, ker je prosilec za azil vložil enako prošnjo, potem ko je bila izdana dokončna odločba.

1.2 Družinske povezave

1.2.1 Prisotnost družinskega člana, ki je upravičenec do mednarodne zaščite

Sodba z dne 1. avgusta 2022, Bundesrepublik Deutschland (Otrok beguncev, rojen zunaj države gostiteljice) (C-720/20, [EU:C:2022:603](#))

„Predhodno odločanje – Skupna politika na področju azila – Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito – Uredba (EU) št. 604/2013 (Dublin III) – Prošnja za mednarodno zaščito, ki jo vloži mladoletnik v državi članici svojega rojstva – Starši tega mladoletnika, ki so predhodno pridobili status begunca v drugi državi članici – Člen 3(2) – Člen 9 – Člen 20(3) – Direktiva 2013/32/EU – Člen 33(2)(a) – Dopustnost prošnje za mednarodno zaščito in odgovornost za njeno obravnavanje“

Tožeča stranka, državljanka Ruske federacije, se je rodila v Nemčiji leta 2015. Marca 2012 je bil njenim staršem in petim sorojencem, prav tako ruskim državljanom, na Poljskem priznan status begunca. Decembra 2012 so iz Poljske odšli v Nemčijo, kjer so vložili prošnje za mednarodno zaščito. Republika Poljska je zavrnila zahtevo nemških organov za ponovni sprejem teh oseb z obrazložitvijo, da so že upravičene do mednarodne zaščite na njenem ozemlju. Nemški organi so nato prošnje za mednarodno zaščito zavrgli kot nedopustne zaradi statusa begunca, ki je bil tem osebam že priznan na Poljskem. Družina tožeče stranke je vseeno še naprej prebivala na nemškem ozemlju.

Marca 2018 je tožeča stranka pri nemških organih vložila prošnjo za mednarodno zaščito. Ta prošnja je bila zavržena kot nedopustna zlasti na podlagi Uredbe Dublin III.

¹⁵ Poleg tega je treba poudariti, da je v členu 8(4) Uredbe Dublin III zdaj omenjeno to upoštevanje otrokove koristi pri določitvi države članice, odgovorne za odločanje o prošnjah mladoletnikov brez spremstva.

Predložitveno sodišče, ki je odločalo o tožbi zoper zadnjenavedeno zavrnilno odločbo, je imelo pomisleke o tem, ali je Zvezna republika Nemčija odgovorna država članica za obravnavanje prošnje tožeče stranke, in če je odgovor pritrdilen, ali ima ta država članica pravico, da to prošnjo zavrže kot nedopustno na podlagi Direktive o postopkih.

Natančneje, to sodišče se je spraševalo o uporabi nekaterih določb Uredbe Dublin III in Direktive o postopkih po analogiji za položaj tožeče stranke. V zvezi s tem je želelo izvedeti, prvič, ali se – da bi se preprečila sekundarna gibanja – člen 20(3) Uredbe Dublin III, ki se nanaša zlasti na položaj otrok, rojenih po prihodu prosilca za mednarodno zaščito, uporablja za prošnjo za mednarodno zaščito, ki jo mladoletnik vloži v državi članici rojstva, če so njegovi starši že upravičeni do mednarodne zaščite v drugi državi članici.¹⁶ Drugič, spraševalo se je, ali se člen 33(2)(a) Direktive o postopkih¹⁷ uporablja za mladoletnika, čigar starši so upravičeni do mednarodne zaščite v drugi državi članici, vendar sam do te zaščite ni upravičen.

Sodišče (veliki senat) je na ti vprašanji odgovorilo nikalno. Natančneje, navedlo je, prvič, da je v skladu z Uredbo Dublin III država članica, v kateri mladoletnik pisno vloži prošnjo za mednarodno zaščito, odgovorna za obravnavanje te prošnje in, drugič, da država članica njegove prošnje ne more razglasiti za nedopustno z obrazložitvijo, da so njegovi družinski člani zapustili drugo državo članico, v kateri so bili upravičeni do mednarodne zaščite, in nezakonito odšli v državo članico, v kateri je mladoletnik vložil prošnjo. Če prošnja ni bila izražena pisno, je za obravnavanje odgovorna prva država članica, v kateri je bila prošnja za mednarodno zaščito vložena, razen če se na podlagi meril iz Uredbe določi druga odgovorna država članica.

V zvezi s tem je Sodišče, na prvem mestu, presodilo, da se člen 20(3) Uredbe Dublin III ne uporablja po analogiji za položaj, v katerem mladoletnik in njegovi starši vložijo prošnje za mednarodno zaščito v državi članici, v kateri se je ta otrok rodil, če so njegovi starši že upravičeni do mednarodne zaščite v drugi državi članici. Na eni strani ta določba namreč predpostavlja, da imajo družinski člani mladoletnika še vedno status „prosilca“, tako da ne ureja položaja otroka, ki se je rodil po tem, ko je bila članom njegove družine priznana mednarodna zaščita v drugi državi članici, in ne v tisti, v kateri se je mladoletnik rodil in prebiva s svojo družino. Na drugi strani položaj mladoletnika, čigar družinski člani so prosilci za mednarodno zaščito, in položaj mladoletnika, čigar družinski člani so že upravičeni do take zaščite, nista primerljiva v okviru sistema, vzpostavljenega z Uredbo Dublin III. Pojma „prosilec“¹⁸ in „upravičenec do mednarodne zaščite“¹⁹ namreč

¹⁶ Na podlagi te določbe, ki se nanaša na postopek za sprejem, je položaj mladoletnika, ki spremlja prosilca za mednarodno zaščito in je skladen z opredelitvijo „družinskega člana“, neločljiv od položaja družinskega člana ter je predmet obravnave v državi članici, ki je odgovorna za obravnavo prošnje za mednarodno zaščito tega družinskega člana, tudi če mladoletnik ni sam po sebi prosilec, če je to v največjo korist mladoletnika. Enako se obravnavajo otroci, rojeni po tem, ko prosilec prispe na ozemlje držav članic, ne da bi bilo treba sprožiti nov postopek za njihov sprejem.

¹⁷ Na podlagi te določbe lahko države članice prošnjo za mednarodno zaščito štejejo za nedopustno, če je mednarodno zaščito priznala druga država članica.

¹⁸ V smislu člena 2(c) Uredbe Dublin III.

pokrivata različna pravna statusa, ki ju urejajo različne določbe te uredbe. Zato bi uporaba člena 20(3) po analogiji za položaj mladoletnika, čigar družinski člani so že upravičeni do mednarodne zaščite, tako temu mladoletniku kot državi članici, ki je priznala to zaščito njegovim družinskim članom, odvzela možnost uporabe mehanizmov iz te uredbe. Posledica tega bi bila predvsem, da bi se v zvezi s takim mladoletnikom lahko sprejela odločba o predaji, ne da bi se v zvezi z njim začel postopek za sprejem.

Poleg tega Uredba Dublin III določa posebna pravila za primer, ko je postopek, začel v zvezi z družinskimi člani prosilca, končan in je tem družinskim članom kot upravičencem do mednarodne zaščite dovoljeno prebivanje v državi članici. Natančneje, njen člen 9 določa, da je v takem položaju zadnjenavedena država članica odgovorna za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, pod pogojem, da zadevne osebe to željo pisno izrazijo. Drži, da ta pogoj izključuje uporabo člena 9, če taka želja ni izražena. Do tega položaja lahko zlasti pride, če je prošnja zadevnega mladoletnika za mednarodno zaščito vložena po nezakonitem sekundarnem gibanju njegove družine iz prve države članice v državo članico, v kateri je ta prošnja vložena. Vendar ta okoliščina ne izniči dejstva, da je zakonodajalec Unije v tem členu predvidel določbo, ki zajema prav navedeni položaj. Poleg tega ob upoštevanju jasnega besedila člena 9 od te zahteve po pisno izraženi želji ni mogoče odstopati.

V teh okoliščinah se v položaju, v katerem zadevne osebe niso pisno izrazile želje, da je država članica, odgovorna za obravnavanje prošnje otroka za mednarodno zaščito, tista država članica, v kateri je bilo družinskim članom tega otroka kot upravičencem do mednarodne zaščite dovoljeno prebivanje, odgovorna država članica določi na podlagi člena 3(2) Uredbe Dublin III²⁰.

Na drugem mestu, Sodišče je ugotovilo, da se člen 33(2)(a) Direktive o postopkih ne uporablja po analogiji za prošnjo za mednarodno zaščito, ki jo mladoletnik vloži v državi članici, če do mednarodne zaščite v drugi državi članici ni upravičen sam otrok, ampak njegovi starši. V zvezi s tem je Sodišče opozorilo, da so v tej direktivi izčrpno naštet položaji, v katerih lahko države članice prošnjo za mednarodno zaščito štejejo za nedopustno. Poleg tega določba, ki vsebuje te razloge za nedopustnost, pomeni odstopanje od obveznosti držav članic, da vsebinsko obravnavajo vse prošnje za mednarodno zaščito. Iz izčrpne in odstopajoče narave te določbe izhaja, da je treba to določbo razlagati ozko in da se zato ne more uporabiti za položaj, ki ne ustreza njenemu besedilu. Njenega področja uporabe *ratione personae* zato ni mogoče razširiti na prosilca za mednarodno zaščito, ki sam ni upravičen do take zaščite.

¹⁹ V smislu člena 2(f) Uredbe Dublin III.

²⁰ V skladu s to določbo je za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, kadar na osnovi meril iz Uredbe Dublin III ni mogoče določiti nobene odgovorne države članice, odgovorna prva država članica, v kateri je bila ta prošnja vložena.

1.2.2 Razmerje odvisnosti

Sodba z dne 6. novembra 2012 (veliki senat), K (C-245/11, [EU:C:2012:685](#))

„Uredba (ES) št. 343/2003 – Določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za azil, ki jo državljani tretje države vložijo v eni od držav članic – Humanitarna določba – Člen 15 navedene uredbe – Oseba, ki ji je odobren azil v državi članici in je zaradi hude bolezni odvisna od pomoči prosilca za azil – Člen 15(2) Uredbe – Obveznost navedene države članice, ki glede na merila iz poglavja III te uredbe ni odgovorna, da obravnava prošnjo za azil, ki jo je vložil navedeni prosilec za azil – Pogoji“

K je iz tretje države nezakonito vstopila na Poljsko in tam marca 2008 vložila prvo prošnjo za azil. Nato je poljsko ozemlje zapustila in nezakonito vstopila v Avstrijo, da se je pridružila svojemu polnoletnemu sinu, ki je imel tam skupaj z ženo in tremi mladoletnimi otroki že status begunca. K je aprila 2008 v Avstriji vložila drugo prošnjo za azil. Snaha K je bila zaradi novorojenega otroka ter zaradi resne bolezni in hude invalidnosti, ki sta bili posledica travmatične izkušnje v tretji državi, odvisna od K.

Ker so avstrijski organi menili, da je za obravnavanje prošnje za azil, ki jo je vložila K, odgovorna Republika Poljska, so od te države članice zahtevali, naj K ponovno sprejme, in posledično zavrnili njeno prošnjo za azil, vloženo v Avstriji.

Predložitveno sodišče je Sodišče spraševalo, ali je treba v položaju, kot je ta, o katerem odloča, uporabiti humanitarno določbo iz člena 15 Uredbe Dublin II, kar bi povzročilo, da bi bila za odločanje o tej prošnji za azil pristojna Avstrija.

Sodišče je odločilo, da je treba člen 15(2) Uredbe Dublin II razlagati tako, da v okoliščinah, v katerih je oseba, ki ji je odobren azil v državi članici, med drugim zaradi resne bolezni odvisna od družinskega člana, ki je prosilec za azil, vendar čigar prošnja je v skladu z merili iz poglavja III te uredbe obravnavana v drugi državi članici, postane za obravnavanje prošnje za azil odgovorna država članica, v kateri ti osebi prebivata. Kot je presodilo Sodišče, ta država članica prevzame obveznosti, povezane s to odgovornostjo, in o tem obvesti prej odgovorno državo članico, tudi če ta ni vložila zahteve v skladu z odstavkom 1, drugi stavek, istega člena.

Člen 15(2) Uredbe Dublin II se namreč uporabi v položaju odvisnosti, v katerem ni prosilec za azil tisti, ki je odvisen od pomoči družinskega člana, ki je v državi članici, ki ni odgovorna glede na merila iz poglavja III te uredbe, ampak je družinski član, ki je v tej drugi državi članici, odvisen od pomoči prosilca za azil. Ta določba se uporabi tudi, kadar v zvezi z odvisno osebo v smislu te določbe, ki je sorodnik prosilca za azil, vendar ni

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

družinski član v smislu člena 2(i) te uredbe, obstajajo humanitarni razlogi, navedeni v tem členu 15(2), in je prosilec za azil dejansko zmožen zagotoviti potrebno pomoč.^{21, 22}

1.3 Vstop na ozemlje

Sodbi z dne 26. julija 2017 (veliki senat), Jafari (C-646/16, [EU:C:2017:586](#)), in z dne 26. julija 2017 (veliki senat), A. S. (C-490/16, [EU:C:2017:585](#))²³

„Predhodno odločanje – Uredba (EU) št. 604/2013 – Določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo je v eni od držav članic vložil državljani tretje države – Prihod izjemno velikega števila državljanov tretjih držav, ki želijo pridobiti mednarodno zaščito – Organizacija prehoda meje s strani organov države članice zaradi tranzita v drugo državo članico – Dovoljen vstop na podlagi odstopanja iz humanitarnih razlogov – Člen 2(m) – Pojem ‚vizum‘ – Člen 12 – Izdaja vizuma – Člen 13 – Nezakonit prehod zunanje meje“

„Predhodno odločanje – Uredba (EU) št. 604/2013 – Določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo je v eni od držav članic vložil državljani tretje države – Prihod izjemno velikega števila državljanov tretjih držav, ki želijo dobiti mednarodno zaščito – Organizacija prehoda meje s strani organov države članice zaradi tranzita v drugo državo članico – Dovoljen vstop na podlagi izjeme iz humanitarnih razlogov – Člen 13 – Nezakonit prehod zunanje meje – Rok dvanajstih mesecev od prehoda meje – Člen 27 – Pravno sredstvo – Obseg sodnega nadzora – Člen 29 – Rok šestih mesecev za izvedbo predaje – Računanje rokov – Vložitev pravnega sredstva – Odložilni učinek“

Leta 2016 so sirski državljani ([sodba A. S., C-490/16](#)) in člani dveh afganistanskih družin ([sodba Jafari, C-646/16](#)), čeprav niso imeli ustreznega vizuma, prečkali mejo med Hrvaško in Srbijo. Hrvaški organi so organizirali prevoz teh oseb do hrvaško-slovenske meje, da bi jim pomagali oditi v druge države članice, kjer bi vložile prošnjo za mednarodno zaščito.

Sirski državljani je nato vložil tako prošnjo v Sloveniji, člani afganistanskih družin pa so enako storili v Avstriji. Vendar sta tako Slovenija kot Avstrija menili, da morajo, ker so prosilci na Hrvaško vstopili nezakonito, na podlagi Uredbe Dublin III prošnje teh oseb za mednarodno zaščito obravnavati organi te države članice.

²¹ V skladu s členom 11(4) Uredbe Komisije (ES) št. 1560/2003 z dne 2. septembra 2003 o podrobnih pravilih za uporabo Uredbe Sveta (ES) št. 343/2003 o določitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za azil, ki jo v eni od držav članic vložil državljani tretje države (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 200).

²² Opozoriti je treba, da zakonodajalec v Uredbi Dublin III ni kodificiral sodne prakse, ki izhaja iz sodbe z dne 6. novembra 2012 (veliki senat), K (C-245/11, [EU:C:2012:685](#)), in je obveznosti držav članic na tem področju omejil. Člen 16 te uredbe določa, da kadar je prosilec odvisen od pomoči svojega otroka, brata, sestre ali starša, ki zakonito prebiva v eni od držav članic, ali pa je otrok, brat, sestra ali starš prosilca, ki zakonito prebiva v eni od držav članic, odvisen od tega prosilca, država članica običajno prosilca obdrži skupaj ali združi s tem otrokom, bratom, sestro ali staršem.

²³ Sodba, navedena tudi v razdelku III.2.1 z naslovom „Nespoštovanje tehničnih določb“.

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

Zadevne osebe so odločbe slovenskih oziroma avstrijskih organov izpodbijale pred sodišči, pri čemer so trdile, da njihovega vstopa na Hrvaško ni mogoče šteti za nezakonitega ter da morajo v skladu z Uredbo Dublin III njihove prošnje torej obravnavati slovenski in avstrijski organi.

V teh okoliščinah sta predložitveni sodišči Sodišče spraševali, ali je treba vstop zadevnih oseb šteti za zakonit v smislu Uredbe Dublin III ali ne. Poleg tega je želelo avstrijsko sodišče izvedeti tudi, ali je ravnanje hrvaških organov enakovredno izdaji vizuma s strani te države članice.

Tako je Sodišče najprej ugotovilo, da vizum v smislu Uredbe Dublin III pomeni „dovoljenje ali odločbo države članice, potrebno za tranzit ali vstop“ na ozemlje te države članice ali več držav članic. Torej po eni strani pojem vizuma napotuje na akt, ki ga formalno izda nacionalna uprava, ne pa zgolj na toleriranje, po drugi strani pa se vizum ne sme zamenjevati s sprejemom na ozemlje države članice, saj se vizum zahteva prav za dovolitev tega sprejema.

V teh okoliščinah je Sodišče poudarilo, da sprejema državljana tretje države na ozemlje države članice ni mogoče opredeliti kot vizum, tudi če je razlog za ta sprejem nastop izrednih okoliščin zaradi množičnega prihoda razseljenih oseb v Unijo. Poleg tega je Sodišče presodilo, da je treba prehod meje ob kršenju pogojev, zahtevanih z veljavno ureditvijo v zadevni državi članici, nujno šteti za „nezakonit“ v smislu Uredbe Dublin III.

Glede možnosti, ki jo imajo države članice na podlagi Zakonika o schengenskih mejah²⁴, da državljanom tretjih držav, ki ne izpolnjujejo pogojev za vstop, dovolijo prihod na svoje ozemlje iz humanitarnih razlogov, je Sodišče opozorilo, da tako dovoljenje velja le za ozemlje zadevne države članice, in ne za ozemlje drugih držav članic.

Poleg tega bi priznanje, da vstop državljana tretje države, ki ga je država članica dovolila na podlagi humanitarnih razlogov z odstopanjem od pogojev za vstop, ki načeloma veljajo za takega državljana, ne pomeni nezakonitega prehoda meje te države članice, pomenilo, da ta država članica ne bi bila odgovorna za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo ta oseba vloži v drugi državi članici. Taka ugotovitev pa ne bi bila skladna z Uredbo Dublin III, ki državi članici, ki je omogočila vstop take osebe na ozemlje Unije, dodeljuje odgovornost za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo vloži ta oseba. Tako država članica, ki se je odločila, da bo iz humanitarnih razlogov dovolila vstop državljana tretje države, ki je brez vizuma in za katerega ne velja oprostitev vizumske obveznosti, na svoje ozemlje, ne more biti oproščena take odgovornosti.

²⁴ Uredba (ES) št. 562/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2006 o Zakoniku Skupnosti o pravilih, ki urejajo gibanje oseb prek meja (UL 2006, L 105, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) št. 610/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 (UL 2013, L 182, str. 1).

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

V teh okoliščinah je Sodišče presodilo, da pojem „nezakonit prehod meje“ zajema tudi položaj, v katerem država članica na svoje ozemlje sprejme državljane tretjih držav ob sklicevanju na humanitarne razloge in z odstopanjem od pogojev za vstop, ki načeloma veljajo za državljane tretjih držav.

Poleg tega je Sodišče ob sklicevanju na mehanizme, določene v Uredbi Dublin III, na Direktivo 2001/55 in na člen 78(3) PDEU ugotovilo, da okoliščina, da je do prehoda meje prišlo ob prihodu izjemno velikega števila državljanov tretjih držav, ki so želeli pridobiti mednarodno zaščito, ni odločilna.

Sodišče je tudi poudarilo, da je mogoče sprejetje teh državljanov tretjih držav olajšati s tem, da druge države članice enostransko ali usklajeno v duhu solidarnosti uporabijo „klavzulo suverenosti“, na podlagi katere se lahko odločijo obravnavati prošnje za mednarodno zaščito, ki so jim predložene, tudi če za to obravnavo niso odgovorne na podlagi meril iz Uredbe Dublin III.

Nazadnje, opozorilo je, da se predaja prosilca za mednarodno zaščito odgovorni državi članici ne sme izvršiti, če po prihodu izjemno velikega števila državljanov tretjih držav, ki želijo pridobiti mednarodno zaščito, obstaja dejanska nevarnost, da bi se z zadevno osebo v primeru izvršitve te predaje nečloveško in ponižujoče ravnalo.

2. Odstopanja od meril za določitev odgovorne države članice

2.1 Nevarnost kršitve člena 4 Listine

Nevarnost kršitve člena 4 Listine, ki določa, da „nihče ne sme biti podvržen mučenju ali nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju“, lahko vpliva na določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošenj za mednarodno zaščito. Glede na primer gre lahko za nevarnost:

- med azilnim postopkom zaradi sistemskih pomanjkljivosti v zvezi s tem postopkom in pogoji za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito v državi članici, v katero bi moral biti prosilec predan;
- med predajo v državo članico, ki je bila določena kot odgovorna, zaradi specifičnega stanja prosilca;
- po koncu azilnega postopka zaradi življenjskih razmer upravičencev do mednarodne zaščite v državi članici, v katero bi moral biti prosilec predan.

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

Sodba z dne 21. decembra 2011 (veliki senat), N. S. in drugi (C-411/10 in C-493/10, [EU:C:2011:865](#))

„Pravo Unije – Načela – Temeljne pravice – Izvajanje prava Unije – Prepoved nečloveškega in ponižujočega ravnanja – Skupni evropski azilni sistem – Uredba (ES) št. 343/2003 – Pojem ‚varna država‘ – Predaja prosilca za azil v odgovorno državo članico – Obveznost – Izpodbojna domneva, da ta država članica spoštuje temeljne pravice“

Zadevi, v katerih je bila izdana ta sodba, sta se nanašali na več prosilcev za azil, ki so prispeli v Združeno kraljestvo oziroma na Irsko, potem ko so vstopili v Evropsko unijo prek Grčije, in ki niso hoteli biti predani v to državo. Te osebe so nasprotovale svoji vrnitvi v Grčijo ob zatrjevanju, da imajo azilni postopki v Grčiji hude pomanjkljivosti, da je delež ugodenih prošenj za azil zelo majhen, da so pravna sredstva nezadostna in težko dostopna ter da pogoji za sprejem prosilcev za azil niso ustrezni.

V tem okviru sta predložitveni sodišči Sodišče spraševali, ali morajo – glede na preobremenitev grškega azilnega sistema ter njene posledice za obravnavanje prosilcev za azil in njihovih prošenj – organi države članice, ki morajo opraviti predajo prosilcev v Grčijo, predhodno preveriti, ali ta država dejansko spoštuje temeljne pravice. Spraševali sta tudi, ali morajo ti organi v primeru, da ta država ne bi spoštovala temeljnih pravic, sprejeti odgovornost in prošnjo obravnavati sami.

Sodišče je opozorilo, na prvem mestu, da je bil skupni evropski azilni sistem zasnovan v okviru, na podlagi katerega je mogoče domnevati, da vse države, ki sodelujejo v njem, spoštujejo temeljne pravice in da si lahko države članice v zvezi s tem medsebojno zaupajo. Opirajoč se na to načelo, je Sodišče preučilo, ali morajo nacionalni organi, ki morajo opraviti predajo v državo, odgovorno za prošnjo za azil in določeno na podlagi Uredbe Dublin II, predhodno preveriti, ali se v tej državi spoštujejo temeljne pravice oseb.

V zvezi s tem je Sodišče navedlo, da čeprav že najmanjša kršitev pravil, ki urejajo pravico do azila, ne zadostuje, da se prepreči predaja prosilca za azil v državo članico, ki je običajno odgovorna, pravo Unije nasprotuje uporabi neizpodbojne domneve, v skladu s katero država članica, ki je določena kot odgovorna, spoštuje temeljne pravice Evropske unije. Države članice, vključno z nacionalnimi sodišči, so namreč zavezane, da prosilca za azil ne predajo državi članici, ki je določena kot odgovorna, če ni mogoče, da ne bi vedele, da sistemske pomanjkljivosti v zvezi z azilnim postopkom in pogoji za sprejem prosilcev za azil pomenijo utemeljene razloge za prepričanje, da bi bil prosilec izpostavljen resnični nevarnosti, da se bo z njim nečloveško ali ponižujoče ravnalo v smislu člena 4 Listine.

Poleg tega je Sodišče dodalo, da mora država članica, ki mora predati prosilca v državo, odgovorno glede na Uredbo, in ki se sreča z nemogućnostjo to storiti – ob upoštevanju možnosti, da prošnjo obravnava sama – preizkusiti druga merila iz Uredbe, da bi preverila, ali eno od dodatnih meril omogoča ugotovitev druge države članice, ki je

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

odgovorna za obravnavanje prošnje za azil. V zvezi s tem mora paziti, da ne poslabša položaja kršenja temeljnih pravic tega prosilca z nerazumno dolгим postopkom določitve odgovorne države članice. Po potrebi mora prošnjo obravnavati sama.

Poudariti je treba, da je Sodišče v tej sodbi prvič odločilo, da resnična nevarnost, da se bo z zadevno osebo nečloveško ali ponižujoče ravnalo zaradi sistemskih pomanjkljivosti v zvezi z azilnim postopkom in pogoji za sprejem prosilcev za azil v odgovorni državi članici, državam članicam nalaga obveznost, da odstopijo od meril za določitev odgovorne države članice, določenih v Uredbi Dublin II. To načelo iz sodne prakse je bilo zatem kodificirano v Uredbi Dublin III (člen 3(2), drugi pododstavek²⁵).

Sodba z dne 14. novembra 2013 (veliki senat), Puid (C-4/11, [EU:C:2013:740](#))

„Azil – Listina Evropske unije o temeljnih pravicah – Člen 4 – Uredba (ES) št. 343/2003 – Člen 3(1) in (2) – Določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za azil, ki jo v eni od držav članic vložil državljani tretje države – Členi od 6 do 12 – Merila za določitev odgovorne države članice – Člen 13 – Pomožno pravilo“

K. Puid, iranski državljani, je po tem, ko je prepotoval ozemlje Grčije, nezakonito prispel v Nemčijo. Prošnja za azil, ki jo je vložil v Nemčiji, je bila razglašena za nedopustno, z obrazložitvijo, da je na podlagi Uredbe Dublin II Grčija tista država članica, ki je pristojna za obravnavanje te prošnje. Vendar je K. Puid, preden je bil vrnjen v zadnjenavedeno državo, vložil tožbo za odpravo odločbe, s katero je bila njegova prošnja za azil razglašena za nedopustno in je bila odrejena njegova predaja v Grčijo, tej tožbi pa je bilo na prvi stopnji ugodeno, ker je sodišče presodilo, da mora – glede na pogoje za sprejem prosilcev za azil in način obravnavanja prošenj za azil v Grčiji – prošnjo obravnavati Nemčija.

V tem okviru je predložitveno sodišče, pri katerem je bila vložena pritožba zoper odločbo prvostopenjskega sodišča, Sodišče zlasti spraševalo, ali Uredba Dublin II prosilcu za azil daje pravico, da od države članice zahteva, naj obravnava njegovo prošnjo, če ga ta država zaradi nevarnosti, da mu bodo kršene temeljne pravice, ne more predati v državo članico, ki je bila prva določena kot pristojna.

Sodišče je najprej opozorilo, da država članica prosilca za azil ne sme predati državi članici, ki je bila določena kot prva odgovorna, kadar sistemske pomanjkljivosti v zvezi z azilnim postopkom in pogoji za sprejem prosilcev za azil v državi članici, ki je bila določena kot prva odgovorna, pomenijo utemeljene razloge za prepričanje, da bi bil

²⁵ „Kadar predaja prosilca v državo članico, ki je bila prvotno določena za odgovorno, ni mogoča zaradi utemeljene domneve, da v tej državi članici obstajajo sistemske pomanjkljivosti v zvezi z azilnim postopkom in pogoji za sprejem prosilcev, ki bi lahko povzročile nevarnost nečloveškega ali poniževalnega ravnanja v smislu člena 4 [Listine], država članica, ki izvede postopek določanja odgovorne države članice, še naprej preučuje merila iz poglavja III, da bi ugotovila, ali je mogoče določiti drugo državo članico kot odgovorno.“

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnjih za mednarodno zaščito

prošilec izpostavljen resnični nevarnosti, da se bo z njim nečloveško ali ponižujoče ravnalo. V zvezi s tem je Sodišče navedlo, da v takem položaju država članica, čeprav se lahko odloči prošnjo obravnavati sama, k temu načeloma ni zavezana. V tem primeru mora ugotoviti, katera je država članica, odgovorna za obravnavanje prošnje za azil, z uporabo preostalih meril iz te uredbe. Če je pri tem ugotavljanju neuspešna, je za obravnavanje prošnje odgovorna prva država članica, v kateri je bila prošnja vložena.

Nazadnje, Sodišče je poudarilo, da mora država članica, v kateri je prošilec za azil, paziti, da položaja, v katerem se kršijo temeljne pravice tega prosilca, ne poslabša z nerazumno dolgim postopkom določitve odgovorne države članice. Zato mora po potrebi prošnjo obravnavati sama.

Sodba z dne 16. februarja 2017 (peti senat), C. K. in drugi (C-578/16 PPU, [EU:C:2017:127](#))²⁶

„Predhodno odločanje – Območje svobode, varnosti in pravice – Meje, azil in priseljevanje – Dublinski sistem – Uredba (EU) št. 604/2013 – Člen 4 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah – Nečloveško ali ponižujoče ravnanje – Predaja hudo bolnega prosilca za azil državi, ki je odgovorna za obravnavo njegove prošnje – Neobstoj utemeljene domneve o obstoju izkazanih sistemskih pomanjkljivosti v tej državi članici – Obveznosti države članice, ki mora opraviti predajo“

Sirska državljanka in egiptovski državljani sta vstopila na ozemlje Evropske unije z vizumom, ki ga je izdala Hrvaška, in nato v Sloveniji vložila prošnjo za azil. Slovenski organi so nato na hrvaške organe naslovili zahtevo za njun sprejem, ker je bila Hrvaška država članica, odgovorna za obravnavo njunih prošenj za mednarodno zaščito, na podlagi člena 12(2) Uredbe Dublin III. Hrvaška je to zahtevo sprejela. Ker pa je bila sirska državljanka noseča, je morala biti predaja zadevnih oseb odložena do rojstva otroka. Zadevni osebi sta nato predaji na Hrvaško nasprotovali, pri čemer sta se sklicevali na to, da bi ta negativno vplivala na zdravstveno stanje sirske državljanke (katere nosečnost je bila rizična in ki je imela od poroda dalje duševne težave) in posledično tudi na dobrobit novorojenčka, ter na to, da sta bili na Hrvaškem žrtvi rasno motiviranega verbalnega in fizičnega nasilja.

V tem okviru je predložitveno sodišče spraševalo, ali bi v okoliščinah, v katerih bi predaja prosilca za azil s posebej hudo duševno ali fizično boleznijo povzročila dejansko in izkazano nevarnost za znatno in nepopravljivo poslabšanje zdravstvenega stanja zadevne osebe, ta predaja pomenila nečloveško in ponižujoče ravnanje v smislu tega člena ter, v primeru pritrdilnega odgovora, ali bi zadevna država članica morala uporabiti „diskrecijsko klavzulo“ iz člena 17(1) Uredbe Dublin III in zadevno prošnjo za azil obravnavati sama.

²⁶ Sodba, navedena tudi v razdelku I.2.2 z naslovom „Diskrecijska klavzula odgovorne države članice“.

Sodišče je kot dopolnitev svoje sodne prakse, izhajajoče iz [sodbe z dne 21. decembra 2011, N. S. in drugi \(C-411/10 in C-493/10, EU:C:2011:865\)](#), razsodilo, da tudi če ni podana utemeljena domneva o obstoju sistemskih pomanjkljivosti v državi članici, odgovorni za obravnavo prošnje za azil, je predajo prosilca mogoče opraviti le v okoliščinah, v katerih ta predaja ne more povzročiti dejanske in izkazane nevarnosti, da bi se z zadevno osebo ravnilo nečloveško ali ponižujoče, pri čemer je to ravnanje prepovedano s členom 4 Listine.

Sodišče je dodalo, da bi predaja prosilca za azil s posebej hudo duševno ali fizično boleznijo pomenila takšno ravnanje, če bi povzročila dejansko in izkazano nevarnost za znatno in nepopravljivo poslabšanje zdravstvenega stanja zadevne osebe. V skladu z navedbami Sodišča morajo zato organi države članice, ki mora opraviti predajo, in – glede na okoliščine primera – njena sodišča odpraviti vsakršen resen pomislek v zvezi z učinkom predaje na zdravstveno stanje zadevne osebe s tem, da sprejmejo potrebne preventivne ukrepe, da bo predaja te osebe potekala na način, ki bo omogočal ustrezno in zadostno varstvo tega zdravstvenega stanja. Če ob upoštevanju posebne resnosti bolezni zadevnega prosilca za azil tako sprejeti preventivni ukrepi ne bi zadostovali za zagotovitev, da njegova predaja ne bo povzročila dejanske nevarnosti za znatno in nepopravljivo poslabšanje njegovega zdravstvenega stanja, morajo organi zadevne države članice izvršitev predaje zadevne osebe odložiti za tako dolgo, dokler ji njeno stanje ne bo omogočalo, da bo zmožna za tako predajo.

Poleg tega, če bi država članica ugotovila, da se zdravstveno stanje zadevnega prosilca za azil kratkoročno ne bo izboljšalo ali da bi se zaradi dolgotrajne prekinitve postopka zdravstveno stanje zadevne osebe lahko poslabšalo, se lahko odloči, da bo sama obravnavala njeno prošnjo z uporabo „diskrecijske klavzule“, vendar pa k temu ni zavezana. Če pa zdravstveno stanje zadevnega prosilca za azil državi članici, ki je podala zahtevo, ne bi omogočalo, da tega prosilca preda pred iztekom šestmesečnega roka iz člena 29(1) Uredbe Dublin III, bi bila v skladu z navedbami Sodišča odgovorna država članica oproščena obveznosti, da zadevno osebo sprejme, in odgovornost bi se tako prenesla na prvo državo članico.

Sodba z dne 19. marca 2019 (veliki senat), Jawo (C-163/17, [EU:C:2019:218](#))²⁷

„Predhodno odločanje – Območje svobode, varnosti in pravice – Dublinski sistem – Uredba (EU) št. 604/2013 – Predaja prosilca za azil v državo članico, odgovorno za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito – Pojem ‚pobeg‘ – Načini podaljšanja roka za predajo – Člen 4 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah – Resna nevarnost nečloveškega ali ponižujočega ravnanja po koncu azilnega postopka – Življenjske razmere upravičencev do mednarodne zaščite v navedeni državi članici“

Gambijski državljani so vstopili v Evropsko unijo prek Italije, kjer so vložili prošnjo za azil, in potem nadaljevali pot v Nemčijo, kjer so vložili novo prošnjo. Nemški organi so italijanske organe pozvali, naj zadevno osebo ponovno sprejmejo, nato pa so zavrgli njeno prošnjo za azil in odredili njeno vrnitev v Italijo. Prvi poskus predaje ni uspel, ker prosilec ni bil v nastanitvenem objektu, ki mu je bil določen. Nemški organi, ki so zato menili, da je pobegnil, so italijanske organe obvestili o nemožnosti predaje in o podaljšanju roka v skladu s členom 29(2) Uredbe Dublin III. Ta člen določa, da je rok za predajo šest mesecev, vendar ga je mogoče podaljšati na največ osemnajst mesecev, če je prosilec pobegnil. Nato je prosilec navedel, da je obiskal prijatelja in da ni vedel, da bi moral svojo odsotnost sporočiti. Hkrati je vložil tožbo zoper odločbo o predaji in po njeni zavrnitvi še pritožbo pri predložitvenem sodišču. V okviru te pritožbe je navedel, da ni pobegnil, zato nemški organi niso imeli pravice podaljšati rok za njegovo predajo v Italijo. Skliceval se je tudi na to, da v Italiji obstajajo sistemske pomanjkljivosti v zvezi z azilnim postopkom, ki naj bi preprečevale njegovo predajo v to državo.

Predložitveno sodišče je Sodišče spraševalo med drugim o zakonitosti take predaje, če obstaja nevarnost, da bo zadevna oseba po izvedenem azilnem postopku izpostavljena nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju zaradi življenjskih razmer upravičencev do mednarodne zaščite v državi članici, ki je običajno odgovorna za obravnavanje njene prošnje.

V zvezi s tem je Sodišče odločilo, da čeprav se člen 3(2) Uredbe Dublin III nanaša zgolj na položaj, v zvezi s katerim je bila izdana [sodba z dne 21. decembra 2011, N. S. in drugi \(C-411/10 in C-493/10, EU:C:2011:865\)](#), in v katerem je ta nevarnost izhajala iz sistemskih pomanjkljivosti med azilnim postopkom, je predaja vseeno izključena, če obstajajo utemeljeni razlogi za prepričanje, da taka nevarnost obstaja ob predaji, med azilnim postopkom ali po tem postopku. Sodišče je navedlo, da mora nacionalno sodišče, ki odloča o pravnem sredstvu zoper odločitev o predaji, na podlagi objektivnih, zanesljivih, natančnih in ustrezno posodobljenih elementov ter ob upoštevanju standarda varstva temeljnih pravic, ki ga zagotavlja pravo Unije, preučiti resničnost zatrjevanih pomanjkljivosti.

²⁷ Sodba, navedena tudi v razdelku II.3 z naslovom „Rok za predajo“.

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

Poleg tega je Sodišče pojasnilo, da morajo te pomanjkljivosti dosegati posebej visok prag resnosti. V zvezi z življenjskimi razmerami upravičencev do mednarodne zaščite bi bil ta prag dosežen, če bi brezbriznost nacionalnih organov povzročila, da bi se oseba neodvisno od svoje volje in osebne izbire znašla v položaju hudega materialnega pomanjkanja, zaradi katerega ne bi mogla zadovoljiti svojih najosnovnejših potreb in zaradi katerega bi bilo ogroženo njeno telesno ali duševno zdravje oziroma njeno dostojanstvo. Nasprotno pa dejstvo, da oblike družinske solidarnosti, ki so jih deležni državljani zadevne države članice za nadomestitev nezadostnosti socialnega sistema, na splošno niso na voljo upravičencem do mednarodne zaščite, ne more zadostovati za ugotovitev, da bi se prosilec, če bi bil predan v to državo članico, znašel v takem položaju. Prav tako obstoj pomanjkljivosti pri izvajanju integracijskih programov za te upravičence ne zadostuje za utemeljitev te ugotovitve. Zgolj to, da so socialna varnost in/ali življenjske razmere v državi članici, ki poda zahtevo, boljše kot v državi članici, ki je običajno odgovorna za obravnavanje prošnje, nikakor ne zadostuje za to, da bi se ugotovil obstoj nevarnosti nečloveškega ali ponižujočega ravnanja v drugi državi članici.

Sodba z dne 29. februarja 2024 (četrti senat), Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Medsebojno zaupanje v primeru predaje) (C-392/22, [EU:C:2024:195](#))

„Predhodno odločanje – Skupna politika o azilu in priseljevanju – Prošnja za mednarodno zaščito – Listina Evropske unije o temeljnih pravicah – Člen 4 – Nevarnost nečloveškega ali ponižujočega ravnanja – Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito – Uredba (EU) št. 604/2013 – Člen 3(2) – Obseg obveznosti države članice, ki je zahtevala, naj odgovorna država članica ponovno sprejme prosilca, in ki tega želi predati v zadnjenavedeno državo članico – Načelo medsebojnega zaupanja – Dokazna sredstva in dokazni standard glede dejanske nevarnosti nečloveškega ali ponižujočega ravnanja, ki je posledica sistemskih pomanjkljivosti – Praksi nezakonitega zavračanja (pushback) v tretjo državo in pridržanja na mejnih prehodih“

Sodišče, ki mu je rechtbank Den Haag, zittingsplaats's- Hertogenbosch (sodišče v Haagu, ki zaseda v 's- Hertogenboschu, Nizozemska) predložilo predlog za sprejetje predhodne odločbe, se je izreklo o obsegu obveznosti države članice, ki je zahtevala, naj država članica, odgovorna za obravnavanje njegove prošnje za mednarodno zaščito, ponovno sprejme prosilca v primeru, v katerem zadnjenavedena država izvaja prakse, kot sta nezakonito zavračanje (*pushback*) in pridržanje na mejnih prehodih.

X, ki je sirski državljani, je 9. novembra 2021 vložil prošnjo za mednarodno zaščito na Poljskem. Nato je 21. novembra 2021 odpotoval na Nizozemsko, kjer je naslednjega dne vložil novo prošnjo za mednarodno zaščito. Poljska je 1. februarja 2022 ugodila zahtevi Nizozemske, naj na podlagi določb Uredbe Dublin III ponovno sprejme X. Dalje, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (državni sekretar za pravosodje in varnost, Nizozemska) z odločbo z dne 20. aprila 2022 ni upošteval prošnje za mednarodno zaščito, ki jo je X vložil na Nizozemskem, ker je bila za obravnavanje te prošnje odgovorna Poljska, in zavrnil argumente, ki jih je X uveljavljal proti svoji predaji.

X je zoper to odločbo vložil tožbo pri predložitvenem sodišču, s katero je poskušal doseči prepoved svoje predaje na Poljsko, pri čemer je predvsem navajal, da so poljski organi kršili njegove temeljne pravice. Po njegovih trditvah naj bi ga po vstopu na poljsko ozemlje trikrat nezakonito vrnili v Belorusijo. Približno en teden naj bi bil pridržan na postaji mejne policije, kjer naj bi se z njim zelo grdo ravnalo, zlasti zaradi pomanjkanja hrane in popolnega neobstoja zdravniških pregledov. X naj bi izrazil bojazen, da bodo njegove temeljne pravice ponovno kršene, če bi bil predan na Poljsko.

Predložitveno sodišče je menilo, da objektivne, zanesljive, točne in ustrezno posodobljene informacije kažejo na to, da Poljska že več let sistematično krši več temeljnih pravic državljanov tretjih držav z nezakonitim zavračanjem, ki ga redno spremlja nasilje, in sistematičnim pridržanjem državljanov tretjih držav, ki nezakonito vstopijo na njeno ozemlje, v razmerah, ki so ocenjene kot „izjemno slabe“.

V teh okoliščinah je Sodišču v bistvu postavilo vprašanje, ali dejstvo, da država članica, ki je odgovorna za obravnavanje prošnje državljana tretje države za mednarodno zaščito, izvaja nezakonita zavračanja takih državljanov, ki so skušali vložiti tako prošnjo na njeni meji, in njihova pridržanja na svojih mejnih prehodih, preprečuje predajo tega državljana v to državo članico. Predložitveno sodišče je Sodišče zaprosilo tudi za pojasnila glede presoje obstoja nevarnosti, da bi bil ta državljan izpostavljen nečloveškemu ali ponižujočem ravnanju.

Sodišče je naprej potrdilo, da praksa nezakonitega zavračanja in ukrepi pridržanja na mejnih prehodih, kot so ti, ki jih je v obravnavani zadevi ugotovilo predložitveno sodišče, niso združljivi s pravom Unije ter pomenijo resne pomanjkljivosti v zvezi z azilnim postopkom in pogoji za sprejem prosilcev. Na eni strani je namreč praksa nezakonitega zavračanja v nasprotju s členom 6 Direktive 2013/32, ki je eden od temeljev skupnega evropskega azilnega sistema. Na drugi strani se lahko s to prakso krši načelo nevračanja, ki je kot temeljna pravica zagotovljeno v členu 18 Listine v povezavi s členom 33 Ženevske konvencije²⁸ in členom 19(2) Listine. Glede prakse pridržanja na mejnih prehodih je v uvodni izjavi 15 Direktive 2013/33 in uvodni izjavi 20 Uredbe Dublin III opozorjeno na načelo, da nihče ne sme biti pridržan zgolj zato, ker zaprosi za mednarodno zaščito.

Vendar dejstvo, da je država članica, ki je odgovorna za obravnavanje prošnje državljana tretje države za mednarodno zaščito, izvajala nezakonita zavračanja in pridržanja na svojih mejnih prehodih, ne ovira predaje tega državljana v to državo članico. Da bi bila ta predaja izključena, morajo ugotovljene pomanjkljivosti izpolnjevati dva kumulativna pogoja, ki sta navedena v členu 3(2), drugi pododstavek, Uredbe Dublin III, v skladu s katerim le „sistemske“ pomanjkljivosti, ki „bi lahko povzročile nevarnost nečloveškega ali

²⁸ Ženevska konvencija z dne 28. julija 1951 o statusu beguncev, dopolnjena s Protokolom iz New Yorka z dne 31. januarja 1967.

ponižujočega ravnanja v smislu člena 4 [Listine]“, onemogočajo takšno predajo. Iz tega izhaja, da se morajo, na eni strani, ugotovljene pomanjkljivosti na splošno nanašati na azilni postopek in pogoje za sprejem, ki se uporabljajo za prosilce za mednarodno zaščito oziroma vsaj za nekatere skupine teh prosilcev kot celoto. Na drugi strani je nujno, da obstajajo resni in dokazani razlogi za domnevo, da bi bil zadevni državlján tretje države ob predaji ali po njej izpostavljen resnični nevarnosti zgoraj navedenih praks in da bi ga lahko ti praksi pripeljali v tako resen položaj skrajnega materialnega pomanjkanja, da ga je mogoče izenačiti z nečloveškim ali ponižujočim ravnanjem, ki je prepovedano s členom 4 Listine.

Glede dokaznega standarda in pravil dokazovanja, ki omogočajo uporabo člena 3(2), drugi pododstavek, Uredbe Dublin III, je treba, ker ta določba ne vsebuje posebnih pojasnil, napotiti na splošne določbe in sistematično te uredbe. Iz tega izhaja, da mora, prvič, država članica, ki želi predati prosilca za mednarodno zaščito v odgovorno državo članico, preden lahko opravi to predajo, upoštevati vse informacije, ki ji jih posreduje navedeni prosilec, zlasti glede morebitnega obstoja dejanske nevarnosti, da bo ta ob predaji ali po njej izpostavljen nečloveškemu ali ponižujočem ravnanju v smislu člena 4 Listine. Drugič, država članica, ki je zahtevala ponovni sprejem prosilca za mednarodno zaščito, mora sodelovati pri ugotavljanju dejstev s presojo, ali je ta nevarnost resnična, na osnovi objektivnih, zanesljivih, točnih in ustrezno posodobljenih dokazov ter ob upoštevanju standarda varstva temeljnih pravic, ki so zagotovljene s pravom Unije, po potrebi tako, da na lastno pobudo upošteva upoštevne informacije, za katere mora vedeti, o morebitnih sistemskih pomanjkljivostih v zvezi z azilnim postopkom in pogoji za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito v odgovorni državi članici. Tretjič, v primeru resnih in dokazanih razlogov za domnevo o obstoju dejanske nevarnosti ravnanja, ki je v nasprotju s členom 4 Listine, v primeru predaje se mora ta država članica izvedbe te predaje vzdržati. V takem primeru mora država članica, ki je pristojna za določitev odgovorne države članice, nadaljevati preučevanje meril iz poglavja III Uredbe Dublin III, da ugotovi, ali je mogoče drugo državo članico določiti kot odgovorno.

Tako lahko država članica, ki želi izvesti predajo, poskuša od odgovorne države članice pridobiti posamezna jamstva, ki bi bila zadostna za izključitev dejanske nevarnosti nečloveškega ali ponižujočega ravnanja v primeru predaje, in opravi predajo, če so taka jamstva zagotovljena ter se zdijo verodostojna in zadostna za izključitev vsakršne dejanske nevarnosti takega ravnanja.

2.2 Diskrecijska klavzula zadevne države članice

Na podlagi diskrecijskih klavzul, določenih v členu 3(2) Uredbe Dublin II in nato v členu 17 Uredbe Dublin III, lahko vsaka država članica obravnava prošnjo za azil, ki ji jo predloži državlján tretje države, tudi če to obravnavanje ni njena odgovornost glede na merila iz teh uredb.

Sodba z dne 30. maja 2013 (četrti senat), Halaf (C-528/11, [EU:C:2013:342](#))

„Azil – Uredba (ES) št. 343/2003 – Določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za azil, ki jo v eni od držav članic vloži državljani tretje države – Člen 3(2) – Diskrecijska pravica držav članic – Vloga Urada visokega komisarja Združenih narodov za begunce – Obveznost držav članic, da to institucijo zaprosijo za mnenje – Neobstoje“

Z. F. Halaf, iraški državljani, je vložil prošnjo za azil v Bolgariji. Ker je iskanje v sistemu Eurodac pokazalo, da je pred tem že zaprosil za azil v Grčiji, je bolgarski organ od grških organov zahteval, naj ga ponovno sprejmejo. Ker na navedeno zahtevo ni bilo odgovorjeno v roku, določenem v Uredbi Dublin II,²⁹ je bolgarski organ štel,³⁰ da je Helenska republika privolila v ponovni sprejem Z. F. Halafa, in odobril njegovo predajo v Grčijo. Z. F. Halaf je pri predložitvenem sodišču vložil tožbo, s katero mu je predlagal, naj zadnjenavedeno odločbo odpravi. Tožbo je obrazložil zlasti s sklicevanjem na dejstvo, da je Urad visokega komisarja Združenih narodov za begunce pozval evropske vlade, naj nehajo predajati prosilce za azil Grčiji.

Predložitveno sodišče se je ob upoštevanju dejstva, da v primeru Z. F. Halafa nobena okoliščina ni omogočala uporabe humanitarne določbe iz člena 15 te uredbe, spraševalo o možnosti uporabe člena 3(2) Uredbe Dublin II v takih okoliščinah.

Tako je Sodišče najprej razsodilo, da člen 3(2) Uredbe Dublin II dovoljuje, da država članica, ki se po merilih iz poglavja III te uredbe ne šteje za odgovorno, obravnava prošnjo za azil, tudi če ni nobene okoliščine, ki bi utemeljevala uporabo humanitarne določbe iz člena 15 navedene uredbe. Ta možnost ni pogojena s tem, da država članica, odgovorna na podlagi navedenih meril, ni odgovorila na zahtevo po ponovnem sprejemu zadevnega prosilca za azil. Nato je Sodišče pojasnilo, da kadar je iz dokumentov Urada visokega komisarja Združenih narodov za begunce razvidno, da država članica, odgovorna na podlagi meril iz poglavja III Uredbe Dublin II, krši pravila prava Unije na azilnem področju, državi članici, v kateri je prosilec za azil, v postopku določitve odgovorne države članice ni treba zaprositi te organizacije za mnenje.

²⁹ Člen 20(1)(b), drugi stavek, Uredbe Dublin II.

³⁰ Na podlagi člena 20(1)(c) te uredbe.

Sodba z dne 16. februarja 2017 (peti senat), C. K. in drugi (C-578/16 PPU, [EU:C:2017:127](#))³¹

*„Predhodno odločanje – Območje svobode, varnosti in pravice – Meje, azil in priseljevanje –
Dublinski sistem – Uredba (EU) št. 604/2013 – Člen 4 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah –
Nečloveško ali ponižujoče ravnanje – Predaja hudo bolnega prosilca za azil državi, ki je odgovorna
za obravnavo njegove prošnje – Neobstoj utemeljene domneve o obstoju izkazanih sistemskih
pomanjkljivosti v tej državi članici – Obveznosti države članice, ki mora opraviti predajo“*

Sirska državljanka in egiptovski državljani sta vstopila na ozemlje Evropske unije z vizumom, ki ga je izdala Hrvaška, in nato v Sloveniji vložila prošnjo za azil. Slovenski organi so nato na hrvaške organe naslovili zahtevo za njun sprejem, ker je bila Hrvaška država članica, odgovorna za obravnavo njunih prošenj za mednarodno zaščito, na podlagi člena 12(2) Uredbe Dublin III. Hrvaška je to zahtevo sprejela. Ker pa je bila sirska državljanka noseča, je morala biti predaja zadevnih oseb odložena do rojstva otroka. Zadevni osebi sta nato predaji na Hrvaško nasprotovali, pri čemer sta se sklicevali na to, da bi ta negativno vplivala na zdravstveno stanje sirske državljanke (katere nosečnost je bila rizična in ki je imela od poroda dalje duševne težave) in posledično tudi na dobrobit novorojenčka, ter na to, da sta bili na Hrvaškem žrtvi rasno motiviranega verbalnega in fizičnega nasilja.

V tem okviru je predložitveno sodišče spraševalo, ali bi v okoliščinah, v katerih bi predaja prosilca za azil s posebej hudo duševno ali fizično boleznijo povzročila dejansko in izkazano nevarnost za znatno in nepopravljivo poslabšanje zdravstvenega stanja zadevne osebe, ta predaja pomenila nečloveško in ponižujoče ravnanje v smislu tega člena ter, v primeru pritrdilnega odgovora, ali bi zadevna država članica morala uporabiti „diskrecijsko klavzulo“ iz člena 17(1) Uredbe Dublin III in zadevno prošnjo za azil obravnavati sama.

V zvezi z diskrecijsko klavzulo je Sodišče najprej navedlo, da vprašanje uporabe te klavzule s strani države članice ne spada zgolj v okvir nacionalnega prava in razlage, ki jo v zvezi s tem poda ustavno sodišče te države članice, temveč pomeni vprašanje glede razlage prava Unije v smislu člena 267 PDEU. Nato je Sodišče odločilo, da če bi država članica ugotovila, da se zdravstveno stanje zadevnega prosilca za azil kratkoročno ne bo izboljšalo ali da bi se zaradi dolgotrajne prekinitve postopka zdravstveno stanje zadevne osebe lahko poslabšalo, se lahko odloči, da bo sama obravnavala njeno prošnjo z uporabo „diskrecijske klavzule“. Vendar člena 17(1) Uredbe Dublin III ob upoštevanju člena 4 Listine v položaju, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, ni mogoče razlagati tako, da vključuje obveznost za to državo članico, da to klavzulo uporabi. Če pa zdravstveno stanje zadevnega prosilca za azil državi članici, ki je podala zahtevo, ne bi

³¹ Sodba, navedena tudi v razdelku I.2.1 z naslovom „Nevarnost kršitve člena 4 Listine“ (v tem razdelku je obravnavana samo problematika diskrecijske klavzule).

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnjih za mednarodno zaščito

omogočalo, da tega prosilca preda pred iztekom šestmesečnega roka iz člena 29(1) Uredbe Dublin III, bi bila v skladu z navedbami Sodišča odgovorna država članica oproščena obveznosti, da zadevno osebo sprejme, in odgovornost bi se tako prenesla na prvo državo članico.

Sodba z dne 23. januarja 2019 (prvi senat), M. A. in drugi (C-661/17, [EU:C:2019:53](#))

„Predhodno odločanje – Azilna politika – Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnjih za mednarodno zaščito – Uredba (EU) št. 604/2013 – Diskrecijske klavzule – Merila ocenjevanja“

International Protection Appeals Tribunal (IPAT, Irska) je 10. januarja 2017 potrdilo sklep irskega komisarja za begunce, s katerim je bila priporočena predaja S. A. in M. A. ter njunega otroka A. Z. v Združeno kraljestvo. Komisar je menil, da je Združeno kraljestvo država, ki je odgovorna za sprejem prošelj za azil, ki sta jih S. A. in M. A. vložila na podlagi Uredbe Dublin III. IPAT je presodilo, da ni pristojno za uporabo možnosti, ki jo določa diskrecijska klavzula iz te uredbe, v skladu s katero lahko vsaka država članica odloči, da obravnava prošnjo za mednarodno zaščito, vloženo v njej, tudi če tako obravnavanje ni njena odgovornost glede na merila za določitev odgovorne države članice.

Predložitveno sodišče, pri katerem je bila vložena pritožba zoper odločitev IPAT, je menilo, da je za rešitev spora, ki mu je predložen, treba predhodno določiti morebitne posledice postopka izstopa Združenega kraljestva iz Unije za dublinski sistem. Zato je Sodišču postavilo več vprašanj.

Tako je Sodišče najprej spomnilo, da posledica uradnega obvestila države članice o njeni nameri za izstop iz Unije v skladu s členom 50 PEU ni opustitev uporabe prava Unije v tej državi članici in da zato to pravo v tej državi v celoti ostane v veljavi do njenega dejanskega izstopa iz Unije.

Nato je poudarilo, da iz besedila diskrecijske klavzule, ki jo določa Uredba Dublin III, jasno izhaja, da je ta določba dispozitivna, in da za to možnost poleg tega ne velja noben poseben pogoj. Njen namen je vsaki državi članici omogočiti, da se na podlagi političnih, humanitarnih ali praktičnih preudarkov suvereno odloči, da bo obravnavala prošnjo za mednarodno zaščito, tudi če na podlagi meril iz navedene uredbe zanjo ni odgovorna. Ta ugotovitev je skladna s ciljem navedene klavzule, ki je ohranitev pristojnosti držav članic pri izvrševanju pravice do priznanja mednarodne zaščite, in ustaljeno sodno prakso Sodišča, v skladu s katero dispozitivne določbe državam članicam priznavajo široko diskrecijsko pravico. Sodišče je presodilo, da okoliščina, da je država članica, ki je bila določena kot odgovorna v smislu Uredbe Dublin III, v tem primeru Združeno kraljestvo, predložila uradno obvestilo o nameri za izstop iz Unije v skladu s členom 50 PEU, države članice, ki izvede ta postopek določitve, v tem primeru Irske, ne zavezuje, da ob uporabi diskrecijske klavzule prošnjo za mednarodno zaščito obravnava sama.

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

Poleg tega določbe Uredbe Dublin III državi članici, ki na podlagi meril, opredeljenih v tej uredbi, ni odgovorna za obravnavo prošnje za mednarodno zaščito, ne nalagajo, naj upošteva otrokovo korist in naj to prošnjo na podlagi diskrecijske klavzule iz navedene uredbe obravnava sama. Sodišče je tudi presodilo, da Uredba ne nalaga določitve pravnega sredstva zoper odločitev o neuporabi diskrecijske klavzule, ker bo to odločitev mogoče izpodbijati s pritožbo zoper odločitev o predaji. Nazadnje, Sodišče je ugotovilo, da če ni nasprotnega dokaza, Uredba Dublin III vzpostavlja domnevo, da je v otrokovo korist, da se položaj tega otroka obravnava kot neločljivo povezan s položajem njegovih staršev.

3. Neobstoj izrecne odločbe o določitvi odgovorne države članice

Sodba z dne 4. oktobra 2018 (veliki senat), Fathi (C-56/17, [EU:C:2018:803](#))

„Predhodno odločanje – Območje svobode, varnosti in pravice – Meje, azil in priseljevanje – Uredba (EU) št. 604/2013 – Člen 3 – Določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vloži državljani tretje države – Obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito brez izrecne odločbe o določitvi države članice, odgovorne za obravnavanje – Direktiva 2011/95/EU – Člena 9 in 10 – Razlogi za preganjanje, ki temeljijo na veroizpovedi – Dokaz – Iranska zakonodaja o verskem odpadništvu – Direktiva 2013/32/EU – Člen 46(3) – Učinkovito pravno sredstvo“

V tej zadevi je iranski državljani kurdskega porekla pri državni agenciji za begunce v Bolgariji vložil prošnjo za mednarodno zaščito, ker naj bi ga iranske oblasti preganjale iz verskih razlogov, zlasti zaradi njegove spreobrnitve v krščanstvo. Pristojni bolgarski organ je to prošnjo vsebinsko preučil, ne da bi bila po izvedbi postopka določitve odgovorne države članice sprejeta izrecna odločba. Zadevna prošnja je bila zavrnjena kot neutemeljena, ker je navedeni organ menil, da je zgodba prosilca vsebovala znatna protislovja in da nista bila dokazana niti to, da je bil preganjan ali da zanj obstaja tveganje preganjanja v prihodnosti, niti obstoj tveganja smrtne kazni.

V teh okoliščinah je predložitveno sodišče Sodišče spraševalo, ali je treba člen 3(1) Uredbe Dublin III v položaju, kot je ta v postopku v glavni stvari, razlagati tako, da nasprotuje temu, da organi države članice po vsebini obravnavajo prošnjo za mednarodno zaščito v smislu člena 2(d) te uredbe, ne da bi ti organi sprejeli izrecno odločbo, s katero je na podlagi meril iz navedene uredbe ugotovljeno, da je za tako obravnavo odgovorna ta država članica.

Sodišče je najprej presodilo, da je treba člen 3(1) Uredbe Dublin III razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da organi države članice po vsebini obravnavajo prošnjo za mednarodno zaščito v smislu člena 2(d) te uredbe, ne da bi ti organi sprejeli izrecno odločbo, s katero je na podlagi meril iz navedene uredbe ugotovljeno, da je za tako

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

obravnavo odgovorna ta država članica. Poleg tega je Sodišče odločilo, da je treba člen 46(3) Direktive o postopkih razlagati tako, da pristojnemu sodišču države članice v okviru tožbe, ki jo je prosilec za mednarodno zaščito vložil zoper odločbo, s katero je bilo odločeno, da njegova prošnja za mednarodno zaščito ni utemeljena, ni treba po uradni dolžnosti presoditi, ali so organi, ki so to prošnjo obravnavali, pravilno uporabili merila in mehanizme za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje navedene prošnje, kot so določeni z Uredbo Dublin III.

4. Premestitev – Mehanizem začasnega odstopanja od dublinskega mehanizma

Sodba z dne 6. septembra 2017, Slovaška in Madžarska/Svet (C-643/15 in C-647/15, [EU:C:2017:631](#))

„Ničnostna tožba – Sklep (EU) 2015/1601 – Začasni ukrepi na področju mednarodne zaščite v korist Helenske in Italijanske republike – Izredne razmere zaradi nenadnega prihoda državljanov tretjih držav na ozemlje nekaterih držav članic – Premestitev teh državljanov na ozemlje preostalih držav članic – Dodelitve za premestitev – Člen 78(3) PDEU – Pravna podlaga – Pogoji uporabe – Pojem ‚zakonodajni akt‘ – Člen 289(3) PDEU – Zavezujoča narava sklepov, ki jih sprejme Evropski svet, za Svet Evropske unije – Člen 15(1) PEU in člen 68 PDEU – Bistvene postopkovne določbe – Sprememba predloga Evropske komisije – Zahtevi po ponovnem posvetovanju z Evropskim parlamentom in soglasni odločitvi v Svetu Evropske unije – Člen 293 PDEU – Načeli pravne varnosti in sorazmernosti“

Svet Evropske unije je v odgovor na migracijsko krizo, ki je Evropo zajela leta 2015, sprejel sklep³², da bi Italiji in Grčiji pomagal pri obvladovanju množičnega prihoda migrantov. Ta sklep določa premestitev 120.000 oseb, ki nedvomno potrebujejo mednarodno zaščito, iz teh dveh držav članic v druge države članice Evropske unije v dveh letih.

Izpodbijani sklep je bil sprejet na podlagi člena 78(3) PDEU, ki določa, da „[v] primeru izrednih razmer v eni ali več državah članicah zaradi nenadnega prihoda državljanov iz tretjih držav lahko Svet na predlog Komisije sprejme začasne ukrepe v korist zadevnih držav članic. Svet odloča po posvetovanju z Evropskim parlamentom.“

Slovaška in Madžarska, ki sta tako kot Češka republika in Romunija v okviru Sveta glasovali proti sprejetju tega sklepa,³³ sta Sodišču predlagali, naj ga razglasi za ničnega,

³² Sklep Sveta (EU) 2015/1601 z dne 22. septembra 2015 o uvedbi začasnih ukrepov na področju mednarodne zaščite v korist Italije in Grčije (UL 2015, L 248, str. 80, v nadaljevanju: izpodbijani sklep).

³³ Finska se je glasovanja vzdržala, ostale države članice pa so glasovale za sprejetje Sklepa.

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnjih za mednarodno zaščito

pri čemer sta navedli, prvič, razloge, s katerimi sta skušali dokazati, da so bile pri njegovem sprejetju storjene procesne napake oziroma da je bil sprejet na napačni pravni podlagi, in drugič, da ta sklep za rešitev migracijske krize ni niti primeren niti nujen.

Sodišče je tožbi, ki sta ju vložili Slovaška in Madžarska, v celoti zavrnilo.

Najprej je Sodišče zavrnilo trditev, da bi bilo treba uporabiti zakonodajni postopek³⁴, ker člen 78(3) PDEU določa, da se je treba, kadar se sprejema ukrep na podlagi tega člena, posvetovati z Evropskim parlamentom. V zvezi s tem je Sodišče ugotovilo, da se lahko zakonodajni postopek uporabi le, če se določba Pogodb nanj izrecno sklicuje. Člen 78(3) PDEU pa ne vsebuje nobenega izrecnega sklicevanja na zakonodajni postopek, zaradi česar je bil izpodbijani sklep lahko sprejet v okviru nezakonodajnega postopka in je zato nezakonodajni akt.

Sodišče je v istem okviru presodilo, da člen 78(3) PDEU institucijam Unije omogoča sprejetje vseh začasnih ukrepov, potrebnih za učinkovit in hiter odziv na izredne razmere zaradi nenadnega prihoda razseljenih oseb. Ti ukrepi lahko tudi odstopajo od zakonodajnih aktov, če so zlasti omejeni glede stvarnega in časovnega področja uporabe ter ni niti njihov namen niti njihov učinek stalna nadomestitev ali sprememba takih aktov, kar je v obravnavanem primeru izpolnjeno.

Sodišče je tudi pojasnilo, da za sprejetje izpodbijanega sklepa, ker je nezakonodajni akt, niso veljale zahteve v zvezi z udeležbo nacionalnih parlamentov ter javnostjo posvetovanj in glasovanj v Svetu (te zahteve veljajo le za zakonodajne akte).

Dalje, Sodišče je poudarilo, da je časovno področje uporabe izpodbijanega sklepa (in sicer od 25. septembra 2015 do 26. septembra 2017) natančno opredeljeno, zaradi česar njegove začasnosti ni mogoče prerekati.

Sodišče je poleg tega presodilo, da sklepi Evropskega sveta z dne 25. in 26. junija 2015, v skladu s katerimi se morajo države članice „soglasno“ dogovoriti o porazdelitvi oseb, ki nedvomno potrebujejo mednarodno zaščito, pri tem pa morajo biti „upoštevane specifične razmere držav članic“, niso mogli biti ovira za sprejetje izpodbijanega sklepa. Ti sklepi so se namreč nanašali na drug načrt premestitve, katerega namen je bil kot odziv na prihod migrantov, ki je bil ugotovljen v prvih šestih mesecih leta 2015, med države članice porazdeliti 40.000 oseb. Ta načrt je bil predmet Sklepa 2015/1523³⁵, ne pa obravnavanega izpodbijanega sklepa. Sodišče je dodalo, da Evropski svet nikakor ne more spremeniti pravil glasovanja, določenih s Pogodbama.

³⁴ Redni zakonodajni postopek ali posebni zakonodajni postopek iz člena 289 PDEU.

³⁵ Sklep Sveta (EU) 2015/1523 z dne 14. septembra 2015 o uvedbi začasnih ukrepov na področju mednarodne zaščite v korist Italije in Grčije (UL 2015, L 239, str. 146).

Sodišče je ugotovilo tudi, da je bil Parlament, čeprav so bile v prvotni predlog Komisije vnesene bistvene spremembe, zlasti spremembe, katerih namen je bil upoštevanje zahteve Madžarske, da ni uvrščena na seznam držav članic upravičenk do mehanizma za premestitev,³⁶ in s katerimi je bila ta država opredeljena kot država članica premestitve, o teh spremembah ustrezno obveščen pred sprejetjem svoje resolucije z dne 17. septembra 2015, kar mu je omogočalo, da jih v tej resoluciji upošteva. Sodišče je v zvezi s tem poudarilo, da preostale spremembe, vnesene po tem datumu, niso posegale v bistvo predloga Komisije.

Sodišče je poleg tega presodilo, da Svet ni bil zavezan izpodbijati sklep sprejeti soglasno, čeprav se je moral, da je lahko sprejel zgoraj navedene spremembe, oddaljiti od prvotnega predloga Komisije. Sodišče je namreč ugotovilo, da je Komisija spremenjeni predlog odobrila prek dveh svojih članov, ki sta za to imela pooblastilo kolegija.

Sodišče je prav tako ugotovilo, da mehanizem za premestitev, določen z izpodbijanim sklepom, ni ukrep, ki bi bil očitno neprimeren za prispevanje k uresničevanju cilja tega sklepa, to je pomagati Grčiji in Italiji pri obvladovanju posledic migracijske krize iz leta 2015.

Sodišče je v zvezi s tem ugotovilo, da veljavnosti Sklepa ni mogoče izpodbijati na podlagi retrospektivnih presoj njegove stopnje učinkovitosti. Če mora namreč zakonodajalec Unije presojati prihodnje učinke novega predpisa, je mogoče njegovo presojo izpodbiti le, če je očitno napačna glede na elemente, ki jih je ta zakonodajalec imel ob sprejetju tega predpisa. V tem primeru pa ni bilo tako, saj je Svet opravil objektivno analizo učinkov ukrepa na zadevne izredne razmere na podlagi podrobne preučitve statističnih podatkov, ki so bili tedaj na voljo.

Sodba z dne 2. aprila 2020, Komisija/Poljska, Komisija/Madžarska, Komisija/Češka republika (Začasni mehanizem za premestitev prosilcev za mednarodno zaščito) (C-715/17, C-718/17 in C-719/17, [EU:C:2020:257](#))

„Neizpolnitev obveznosti države – Sklep (EU) 2015/1523 in Sklep (EU) 2015/1601 – Člen 5(2) in od (4) do (11) navedenih sklepov – Začasni ukrepi na področju mednarodne zaščite v korist Helenske republike in Italijanske republike – Izredne razmere zaradi nenadnega prihoda državljanov tretjih držav na ozemlje nekaterih držav članic – Premestitev teh državljanov na ozemlje preostalih držav članic – Postopek premestitve – Obveznost držav članic, da v rednih časovnih presledkih in vsaj vsake tri mesece sporočijo število prosilcev, ki jih je mogoče hitro premestiti na njihovo ozemlje – Zaporedne obveznosti, ki vodijo do dejanske premestitve – Interesi

³⁶ Madžarska je priznala, da je svojo uvrstitev med države članice upravičenk do mehanizma za premestitev zavrnila, da je ne bi bilo mogoče šteti za državo članico, odgovorno za obravnavo prošenj za azil, ki bi morale biti vložene v državi članici, prek katere so migranti dejansko vstopili na ozemlje Unije.

držav članic v zvezi z nacionalno varnostjo in javnim redom – Možnost države članice, da se sklicuje na člen 72 PDEU, da ne bi uporabila zavezujočih pravnih aktov Unije“

Sodišče je ugodilo tožbam zaradi neizpolnitve obveznosti, ki jih je Komisija vložila proti Poljski, Madžarski in Češki republiki ter s katerimi mu je predlagala, naj ugotovi, da te države članice s tem, da niso v rednih obdobjih, in sicer vsaj vsake tri mesece, navedle primerne števila prosilcev za mednarodno zaščito, ki se lahko hitro premestijo na njihova ozemlja, in ker posledično niso izvajale svojih poznejših obveznosti v zvezi s premestitvijo, niso izpolnile svojih obveznosti na podlagi prava Unije. Sodišče je na eni strani za tri zadevne države članice ugotovilo obstoj neizpolnitev obveznosti iz sklepa, ki ga je Svet sprejel za obvezno premestitev 120.000 prosilcev za mednarodno zaščito iz Grčije in Italije v preostale države članice Unije.³⁷ Na drugi strani je Sodišče ugotovilo, da Poljska in Češka republika nista izpolnili niti svojih obveznosti na podlagi prejšnjega sklepa, ki ga je Svet sprejel za prostovoljno premestitev 40.000 prosilcev za mednarodno zaščito iz Grčije in Italije v preostale države članice Unije.³⁸ Madžarske ukrepi za premestitev iz zadnjenavedenega sklepa niso zavezovali.

Svet je septembra 2015 zaradi izrednih razmer zaradi prihoda državljanov tretjih držav v Grčijo in Italijo sprejel zgoraj navedena sklepa (v nadaljevanju: sklepa o premestitvi). Poljska je na podlagi teh sklepov³⁹ decembra 2015 navedla, da je na njeno ozemlje mogoče hitro premestiti 100 oseb. Vendar teh premestitev ni izvedla in ni sprejela nobene poznejše zaveze o premestitvi. Madžarska pa ni nikoli navedla števila oseb, ki bi jih bilo mogoče na podlagi sklepa o premestitvi, ki jo je zavezoval, premestiti na njeno ozemlje, in ni izvedla nobene premestitve. Nazadnje, Češka republika je februarja in maja 2016 na podlagi sklepov o premestitvi⁴⁰ navedla, da je mogoče na njeno ozemlje premestiti 50 oseb. Iz Grčije je bilo dejansko premeščenih 12 oseb, vendar Češka republika ni več sprejela nobene poznejše zaveze o premestitvi.

Sodišče je najprej zavrnilo trditev treh zadevnih držav članic, da tožbe Komisije niso dopustne, ker po izteku obdobja uporabe sklepov o premestitvi 17. in 26. septembra 2017 zatrjevanih neizpolnitev obveznosti ne morejo več odpraviti. V zvezi s tem je Sodišče opozorilo, da je tožba zaradi neizpolnitve obveznosti dopustna, če Komisija Sodišču predlaga le, naj ugotovi obstoj zatrjevane neizpolnitve obveznosti, zlasti v položaju, kot je ta v teh zadevah, v katerih je pravni akt Unije, katerega kršitev se zatrjuje, dokončno prenehal veljati po izteku roka, določenega v obrazloženem mnenju, to je 23. avgusta 2017. Poleg tega je ugotovitev neizpolnitve obveznosti še vedno v

³⁷ Sklep Sveta (EU) 2015/1601 z dne 22. septembra 2015 o uvedbi začasnih ukrepov na področju mednarodne zaščite v korist Italije in Grčije (UL 2015, L 248, str. 80). Veljavnost tega sklepa je bila predmet sodbe z dne 6. septembra 2017, Slovaška in Madžarska/Svet (C-643/15 in C-647/15, EU:C:2017:631); glej tudi sporočilo za medije št. 91/17.

³⁸ Sklep Sveta (EU) 2015/1523 z dne 14. septembra 2015 o uvedbi začasnih ukrepov na področju mednarodne zaščite v korist Italije in Grčije (UL 2015, L 239, str. 146).

³⁹ Člen 5(2) obeh sklepov.

⁴⁰ Člen 5(2) obeh sklepov.

materialnem interesu, zlasti zaradi določitve podlage za odgovornost, ki jo država članica lahko ima zaradi neizpolnitve obveznosti v razmerju do drugih držav članic, Unije ali posameznikov.

Glede vsebine sta Poljska in Madžarska zlasti trdili, da sklepov o premestitvi upravičeno ne uporabljata na podlagi člena 72 PDEU, v skladu s katerimi določbe Pogodbe DEU v zvezi z območjem svobode, varnosti in pravice, s katerimi je med drugim zajeta azilna politika, ne posegajo v izpolnjevanje obveznosti, ki jih imajo države članice glede vzdrževanja javnega reda in miru ter zagotavljanja notranje varnosti. V zvezi s tem je Sodišče štelo, da je treba člen 72 PDEU, ker gre za določbo o odstopanju od splošnih pravil prava Unije, razlagati ozko. Zato ta člen državam članicam ne daje pooblastila za odstopanje od določb prava Unije zgolj s sklicevanjem na interese vzdrževanja javnega reda in miru ter zagotavljanja notranje varnosti, ampak jim nalaga, da dokažejo, da je treba za izvajanje teh obveznosti uporabiti odstopanje, določeno v tem členu.

V tem okviru je Sodišče poudarilo, da je treba na podlagi sklepov o premestitvi nacionalno varnost in javni red upoštevati v celotnem postopku premestitve, do dejanske predaje prosilca za mednarodno zaščito. V zvezi s tem je Sodišče štelo, da je treba pristojnim organom držav članic premestitve priznati široko diskrecijsko pravico, kadar ti odločajo, ali obstajajo utemeljeni razlogi za mnenje, da državljan tretje države, ki ga je treba premestiti, pomeni grožnjo za nacionalno varnost ali za javni red na njihovem ozemlju. Sodišče je v zvezi s tem navedlo, da je treba pojem „grožnj[a] za [...] nacionalno varnost ali za javni red“ v smislu sklepov o premestitvi⁴¹ razlagati tako, da zajema tako dejanske kot potencialne grožnje za nacionalno varnost ali za javni red. Vendar je Sodišče pojasnilo, da se morajo navedeni organi, da bi se lahko sklicevali na te razloge, po preučitvi vsakega primera posebej opirati na skladne, objektivne in natančne elemente, na podlagi katerih je podan sum, da zadevni prosilec pomeni dejansko ali potencialno grožnjo. Zato je razsodilo, da ureditev iz teh določb nasprotuje temu, da bi se država članica v okviru postopka premestitve brezpogojno sklicevala na člen 72 PDEU zgolj zaradi splošne prevencije in ne da bi vzpostavila neposredno povezavo s posamičnim primerom, da bi upravičila odlog ali celo prenehanje izvajanja svojih obveznosti na podlagi sklepov o premestitvi.

Sodišče se je nato izreklo o tožbenem razlogu Češke republike glede nedelovanja zadevnega mehanizma za premestitev in razsodilo, da ni mogoče sprejeti – razen če bi se dovolilo ogrožanje cilja solidarnosti, ki je neločljivo povezan s sklepoma o premestitvi, in obvezne narave teh aktov – da bi se država članica lahko opirala na svojo enostransko presojo domnevne neučinkovitosti ali celo domnevnega nedelovanja mehanizma za premestitev, uvedenega z navedenima aktoma, da bi se izognila kakršni koli obveznosti premestitve na podlagi teh aktov. Sodišče je nazadnje opozorilo, da sta bila sklepa o

⁴¹ Člen 5(4) in (7) obeh sklepov.

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

premestitvi – od sprejetja teh sklepov in med obdobjem njune uporabe – za Češko republiko zavezujoča, in navedlo, da je morala ta država članica izpolniti obveznosti premestitve, naložene s tega sklepa, ne glede na to, ali je Helenski republiki in Italijanski republiki zagotovila druge vrste pomoči.

II. Postopek predaje v odgovorno državo članico

1. Ponovni sprejem v primeru nezakonite vrnitve v državo članico, ki je opravila predajo

Sodba z dne 25. januarja 2018 (tretji senat), Hasan (C-360/16, [EU:C:2018:35](#))

„Predhodno odločanje – Uredba (EU) št. 604/2013 – Določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vloži državljani tretje države – Načini in roki, določeni za predložitev zahteve za ponovni sprejem – Nezakonita vrnitev državljanov tretje države v državo članico, ki je izvedla predajo – Člen 24 – Postopek za ponovni sprejem – Člen 27 – Pravno sredstvo – Obseg sodnega nadzora – Okoliščine, nastale po predaji“

A. Hasan je oktobra 2014 vložil prošnjo za azil v Nemčiji. Ker je bilo z iskanjem v sistemu Eurodac ugotovljeno, da je zadevna oseba že zaprosila za mednarodno zaščito v Italiji, je nemški urad italijanske organe zaprosil, naj A. Hasana ponovno sprejmejo na podlagi Uredbe Dublin III. Italijanski organi na to zahtevo za ponovni sprejem niso odgovorili. Urad je januarja 2015 prošnjo za azil, ki jo je vložil A. Hasan, zavrgel kot nedopustno na podlagi dejstva, da je bila odgovorna država članica za obravnavanje te prošnje Italijanska republika, in odredil njegovo predajo v Italijo. A. Hasan je bil avgusta 2015 predan v Italijo. Istega meseca pa se je nezakonito vrnil v Nemčijo.

V tem okviru je predložitveno sodišče Sodišče med drugim spraševalo, ali je treba člena 23 in 24 Uredbe Dublin III razlagati tako, da je lahko v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, v katerem je bil državljani tretje države po tem, ko je vložil prošnjo za mednarodno zaščito v prvi državi članici, predan v to državo članico zatem, ko je bila zavrnjena nova prošnja, vložena v drugi državi članici, nato pa se je brez dovoljenja za prebivanje vrnil na ozemlje te druge države članice, ta državljani predmet postopka za ponovni sprejem ali pa je mogoča ponovna predaja te osebe v prvo od teh držav članic, ne da bi se tak postopek opravil.

Sodišče je najprej ugotovilo, da se lahko za osebo, ki se po tem, ko je vložila prošnjo za mednarodno zaščito v državi članici, nezakonito vrne na ozemlje druge države članice, ne da bi tam vložila novo prošnjo za mednarodno zaščito, uporabi postopek iz člena 24 Uredbe Dublin III. Okoliščina, da je taka oseba ob prvem prebivanju na ozemlju druge od teh držav članic že vložila prošnjo za mednarodno zaščito, ki je bila zavrnjena v okviru,

določenem v členu 26(1) te uredbe, ne more spremeniti te analize. Ker ta prošnja v tej državi članici ni več predmet obravnave, ta okoliščina namreč ne more pomeniti, da se ta oseba obravnava kot oseba, ki je vložila novo prošnjo za mednarodno zaščito, ki bi morala biti bodisi zavrnjena v skladu s tem členom 26(1), preden bi bilo mogoče izvršiti predajo, bodisi bi jo morala v primeru zamude pri izvajanju postopka za ponovni sprejem obravnavati navedena država članica v skladu s členom 23(3) navedene uredbe.

Nato je Sodišče presodilo, da ker se z izvršitvijo predaje ne more vzpostaviti dokončna odgovornost države članice, ki ji je bila zadevna oseba predana, ni mogoče predvideti nove predaje, ne da bi se ponovno preučil položaj te osebe, da se preveri, ali se odgovornost po predaji navedene osebe ni prenesla na drugo državo članico. V zvezi s tem je Sodišče poudarilo, da je tako ponovno preučitev položaja zadevne osebe mogoče izvesti, ne da bi se poseglo v uresničitev cilja hitre obravnave prošenj za mednarodno zaščito, saj ta ponovna preučitev pomeni le, da se upoštevajo spremembe, do katerih je prišlo od sprejetja prve odločbe o predaji.

Na podlagi tega je Sodišče razsodilo, da je lahko v položaju, v katerem je bil državlján tretje države po tem, ko je vložil prošnjo za mednarodno zaščito v prvi državi članici, predan v to državo članico zatem, ko je bila zavrnjena nova prošnja, vložena v drugi državi članici, nato pa se je brez dovoljenja za prebivanje vrnil na ozemlje te druge države članice, ta državlján predmet postopka za ponovni sprejem ter da ni mogoča ponovna predaja te osebe v prvo od teh držav članic, ne da bi se tak postopek opravil.

2. Predčasna odločitev o predaji

Sodba z dne 31. maja 2018 (drugi senat), Hassan (C-647/16, [EU:C:2018:368](#))

„Predhodno odločanje – Uredba (EU) št. 604/2013 – Določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v državi članici vloži državlján tretje države – Postopki za sprejem in ponovni sprejem – Člen 26(1) – Sprejetje odločitve o predaji in obvestilo glede predaje, preden država članica, na katero je naslovljena zahteva za ponovni sprejem, tej zahtevi ugotovi“

A. Hassan, iraški državlján, je po tem, ko je zaprosil za mednarodno zaščito v Nemčiji, odšel v Francijo, kjer je bil prijet. Francoski organi so nato od nemških organov zahtevali, naj A. Hassana ponovno sprejmejo, hkrati pa so istega dne odločili, da ga predajo v Nemčijo. Francoski organi so na podlagi Uredbe Dublin III namreč menili, da je Nemčija odgovorna za obravnavanje prošnje A. Hassana za mednarodno zaščito, ker je ta v tej državi vložil tako prošnjo. A. Hassan je odločitev, s katero je bila odrejena njegova predaja v Nemčijo, izpodbijal pred francoskim sodiščem. Med drugim je trdil, da je s to odločitvijo kršena Uredba Dublin III, ker je bila sprejeta in je bil o njej uradno obveščen,

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

še preden je država članica, na katero je bila naslovljena zahteva francoskih organov za ponovni sprejem (Nemčija), izrecno ali implicitno odgovorila na to zahtevo.

Predložitveno sodišče je Sodišče spraševalo, ali so v tem okviru francoski organi lahko sprejeli odločitev o predaji zoper A. Hassana in ga uradno obvestili glede te odločitve, preden se je Nemčija izrecno ali implicitno strinjala s tem ponovnim sprejemom.

V zvezi s tem je Sodišče odločilo, da iz besedila, zgodovine nastanka in cilja Uredbe Dublin III jasno izhaja, da je odločitev o predaji mogoče sprejeti in zadevno osebo glede te odločitve uradno obvestiti šele po tem, ko se država članica, na katero je zahteva naslovljena, implicitno ali izrecno strinja s tem, da bo to osebo ponovno sprejela. Sodišče je zlasti navedlo, da bi bila oseba, kot je A. Hassan, lahko prisiljena, še preden bi država članica, na katero je bila naslovljena zahteva za ponovni sprejem, odgovorila na to zahtevo, vložiti pravno sredstvo zoper odločitev o predaji, čeprav je tako pravno sredstvo mogoče vložiti le, če je država članica, na katero je bila zahteva za ponovni sprejem naslovljena, tej zahtevi ugodila. Poleg tega bi bil obseg pravice zadevne osebe do učinkovitega pravnega sredstva lahko omejen, ker bi odločitev o predaji temeljila le na dokazih in indicijah, ki bi jih zbrala država članica, ki bi podala zahtevo (v tem primeru Francija). Nazadnje, če bi se priznalo, da sta sprejetje odločitve o predaji in uradna obvestitev glede te odločitve mogoča pred odgovorom države članice, na katero je zahteva naslovljena, bi bila zadevna oseba v državah članicah, v katerih ni določena odločitev take odločitve do odgovora države članice, na katero je zahteva naslovljena, izpostavljena nevarnosti predaje tej državi članici, celo preden bi se ta s predajo načelno strinjala.

3. Rok za predajo

Sodba z dne 29. januarja 2009 (četrti senat), Petrosian (C-19/08, [EU:C:2009:41](#))

„Pravica do azila – Uredba (ES) št. 343/2003 – Ponovni sprejem s strani države članice prosilca za azil, čigar prošnja je bila zavrnjena in ki je v drugi državi članici, kjer je vložil novo prošnjo za azil – Začetek roka za izvedbo predaje prosilca za azil – Postopek predaje, ki je predmet pravnega sredstva, ki bi lahko imelo odločilni učinek“

Člani družine Petrosian, ki izvira iz Armenije, so po tem, ko je bila njihova prva prošnja za azil, vložena v Franciji, zavrnjena, vložili prošnjo za azil na Švedskem. Švedski organi so od francoskih organov zahtevali, naj člane te družine ponovno sprejmejo. Ker so se francoski organi s ponovnim sprejemom strinjali, je bilo odločeno, da bodo člani te

družine na podlagi člena 20(1)(d) Uredbe Dublin II predani v Francijo. Vendar so zadevne osebe odločitev, s katero je bila odrejena predaja, večkrat izpodbijale, tako da se je rok šestih mesecev iz člena 20(1)(d) Uredbe Dublin II⁴² iztekel. Ta rok, ki začne teči z „odločbo o pritožbi ali pregledu“, naj bi državi članici, pri kateri je bila vložena prošnja za azil, omogočil, da opravi predajo, njegov iztek pa povzroči, da postane ta država odgovorna.

V tem okviru je predložitveno sodišče Sodišče spraševalo, kateri dogodek lahko povzroči, da začne teči rok šestih mesecev, in natančneje, ali začne ta rok teči že z začasno sodno odločitvijo, da se izvedba postopka predaje odloži, ali šele s sodno odločitvijo, s katero se odloči o temelju postopka in s katero ni več mogoče ovirati te izvedbe.

Sodišče je, prvič, presodilo, da se z zahtevo po hitrosti pri obravnavanju prošenj za azil ne sme ogroziti sodno varstvo, ki ga zagotavljajo države članice, v katerih lahko sodišča odložijo izvršitev odločbe o predaji in tako prosilcu za azil omogočijo, da ustrezno ugovarja odločitvam, ki se nanj nanašajo. Države članice, ki so želele zagotoviti pravna sredstva, ki bi lahko v okviru postopka predaje vodila do odločitev z odložilnim učinkom, se namreč zaradi spoštovanja zahteve po hitrosti ne smejo znajti v položaju, ki bi bil manj ugoden od tistega, v katerem se znajdejo tiste države članice, ki so menile, da taka pravna sredstva niso nujna. Tako bi bila država članica, ki se je v okviru postopka predaje odločila zagotoviti pravna sredstva, ki imajo glede na okoliščine odložilni učinek, v neugodnem položaju, saj bi ta država članica lahko postala dokončno odgovorna za obravnavanje prošnje za azil, če ne bi bilo mogoče organizirati predaje prosilca za azil v zelo kratkem času med meritorno sodno odločitvijo in iztekom roka za izvedbo predaje. Iz tega izhaja, da na podlagi razlage člena 20(1)(d) Uredbe Dublin II ni mogoče izpeljati ugotovitve, da bi morala država članica, ki daje zahtevo, zaradi spoštovanja prava Skupnosti prezreti odložilni učinek začasne sodne odločitve, sprejete v okviru pravnega sredstva, ki bi lahko imelo takšen učinek.

Drugič, glede spoštovanja načela procesne avtonomije držav članic je Sodišče poudarilo, da če bi prevladala razlaga člena 20(1)(d) Uredbe Dublin II, da začne rok za izvedbo predaje teči že z začasno odločitvijo z odložilnim učinkom, bi to povzročilo, da bi nacionalno sodišče – ki bi želelo uskladiti upoštevanje tega roka s tistim od začasne sodne odločitve z odložilnim učinkom – moralo odločiti o temelju postopka za predajo pred iztekom navedenega roka, in to z odločitvijo, v kateri zaradi premalo časa, ki mu je bil dan, ni bilo mogoče zadostno upoštevati kompleksnosti spora.

Sodišče je na podlagi tega razsodilo, da kadar zakonodaja države članice, ki daje zahtevo, v okviru postopka predaje prosilca za azil določa odložilni učinek pravnega sredstva, rok za izvedbo predaje ne začne teči že z začasno sodno odločitvijo, da se izvedba postopka

⁴² V skladu s to določbo se predaja prosilca za azil v državo članico, ki ga mora ponovno sprejeti, izvede, kakor hitro je to praktično izvedljivo in najpozneje v šestih mesecih po sprejetju zahteve za ponovni sprejem s strani druge države članice ali po odločbi o pritožbi ali pregledu z odložilnim učinkom. V odstavku 2 istega člena je določeno, da če se predaja ne opravi v tem roku šestih mesecev, je odgovorna država članica, v kateri je bila vložena prošnja za azil.

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

predaje odloži, temveč šele s sodno odločitvijo, s katero se v postopku meritorno odloči in s katero te izvedbe ni več mogoče ovirati.

Sodba z dne 19. marca 2019 (veliki senat), Jawo (C-163/17, [EU:C:2019:218](#))⁴³

„Predhodno odločanje – Območje svobode, varnosti in pravice – Dublinski sistem – Uredba (EU) št. 604/2013 – Predaja prosilca za azil v državo članico, odgovorno za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito – Pojem ‚pobeg‘ – Načini podaljšanja roka za predajo – Člen 4 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah – Resna nevarnost nečloveškega ali ponižujočega ravnanja po koncu azilnega postopka – Življenjske razmere upravičencev do mednarodne zaščite v navedeni državi članici“

Gambijski državljani so vstopili v Evropsko unijo prek Italije, kjer je vložil prošnjo za azil, in potem nadaljeval pot v Nemčijo, kjer je vložil novo prošnjo. Nemški organi so italijanske organe pozvali, naj zadevno osebo ponovno sprejmejo, nato pa so njeno prošnjo za azil zavrgli in odredili njeno vrnitev v Italijo. Prvi poskus predaje ni uspel, ker prosilec ni bilo v nastanitvenem objektu, ki mu je bil določen. Nemški organi, ki so zato menili, da je pobegnil, so italijanske organe obvestili o nemogućnosti predaje in o podaljšanju roka v skladu s členom 29(2) Uredbe Dublin III. Ta člen določa, da je rok za predajo šest mesecev, vendar ga je mogoče podaljšati na največ osemnajst mesecev, če je prosilec pobegnil. Nato je prosilec navedel, da je obiskal prijatelja in da ni vedel, da bi moral svojo odsotnost sporočiti. Hkrati je vložil tožbo zoper odločitev o predaji in po njeni zavrnitvi še pritožbo pri predložitvenem sodišču. V okviru te pritožbe je navedel, da ni pobegnil, zato nemški organi niso imeli pravice podaljšati rok za njegovo predajo v Italijo. Skliceval se je tudi na to, da v Italiji obstajajo systemske pomanjkljivosti v zvezi z azilnim postopkom, ki naj bi preprečevale njegovo predajo v to državo.

Predložitveno sodišče je Sodišče med drugim spraševalo, v katerih okoliščinah je mogoče ugotoviti, da je prosilec za mednarodno zaščito pobegnil, tako da se lahko rok za njegovo predajo v državo članico, ki je običajno odgovorna za obravnavanje njegove prošnje, podaljša.

V zvezi s tem je Sodišče, na prvem mestu, pojasnilo, da pojem „pobeg“ v smislu člena 29(2) Uredbe Dublin III med drugim zajema obstoj elementa namena, tako da se ta določba načeloma lahko uporabi zgolj, kadar se prosilec namenoma izogne nacionalnim organom, da bi onemogočil svojo predajo. Vendar je Sodišče dodalo, da se za zagotovitev učinkovitega delovanja Uredbe Dublin III in upoštevanje velikih težav, ki bi jih navedeni organi lahko imeli pri dokazovanju namenov prosilca, lahko domneva, da je prosilec pobegnil, kadar predaje ni mogoče opraviti, ker je prosilec zapustil kraj bivanja, ki mu je bil določen, ne da bi o tem obvestil pristojne organe in ne da bi – glede na

⁴³ Sodba, pregledana tudi v razdelku I.2.1 z naslovom „Nevarnost kršitve člena 4 Listine“.

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

okoliščine primera – zaprosil za predhodno dovoljenje. Vendar je to domnevo mogoče uporabiti le, če je bil prosilec ustrezno obveščen o svojih obveznostih v zvezi s tem v skladu s členom 5 Direktive 2013/33. Prosilec mora med drugim ohraniti možnost, da dokaže, da pristojnih organov o svoji odsotnosti ni obvestil iz opravičljivih razlogov, in ne za izogibanje tem organom.

Na drugem mestu, v zvezi s pogoji za podaljšanje roka za predajo je Sodišče menilo, da ni potrebno predhodno posvetovanje med državo članico, ki zahtevo poda, in odgovorno državo članico. Za podaljšanje tega roka na največ 18 mesecev tako zadostuje, da prva država pred iztekom šestmesečnega roka drugi državi sporoči, da je prosilec pobegnil, pri čemer določi nov rok za predajo.

III. Obseg sodnega nadzora odločitve o predaji

1. Omejen sodni nadzor – Uredba Dublin II

Sodišče je v svoji sodni praksi glede razlage Uredbe Dublin II prosilcu za azil omogočilo, da izpodbija izbiro merila odgovorne države članice le ob sklicevanju na obstoj sistemskih pomanjkljivosti v zvezi z azilnim postopkom in pogoji za sprejem prosilcev za azil v tej državi članici, ki bi povzročile kršitev njegovih temeljnih pravic, zagotovljenih s členom 4 Listine.

Sodba z dne 10. decembra 2013 (veliki senat), Abdullahi (C-394/12, [EU:C:2013:813](#))

„Predlog za sprejetje predhodne odločbe – Skupni evropski azilni sistem – Uredba (ES) št. 343/2003 – Določitev države članice, ki je odgovorna za obravnavanje prošnje za azil – Nadzor nad spoštovanjem meril za odgovornost za obravnavanje prošnje za azil – Obseg sodnega nadzora“

S. Abdullahi, somalska državljanica, ki je s pomočjo vodnikov pripotovala v Avstrijo in bila tam v bližini madžarske meje zaustavljena, je avgusta 2011 vložila prošnjo za mednarodno zaščito. Avstrijski pristojni organ je v skladu s členom 10(1) Uredbe Dublin II naslovil zahtevo za sprejem na Madžarsko, ki jo je ta sprejela. Zato je avstrijski organ prošnjo S. Abdullahi za azil v Avstriji zavrgel kot nedopustno in odločil, da S. Abdullahi preda Madžarski. V pritožbi zoper to odločbo je S. Abdullahi prvič zatrjevala, da za obravnavanje njene prošnje za azil dejansko ni odgovorna Madžarska, ampak Helenska republika. Vendar je zatrjevala, da zadnjenavedena država glede nekaterih vidikov ne spoštuje človekovih pravic in da bi morali zato avstrijski organi sami dokončati obravnavanje njene prošnje za azil.

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnjih za mednarodno zaščito

Predložitveno sodišče je, ker je imelo pomisleke glede sprejema odgovornosti s strani države članice, sklenilo Sodišču predložiti predlog za sprejetje predhodne odločbe. Glede tega je opozorilo, da bi preverjanje odgovornosti države članice lahko nalagalo obveznost zelo širokega preizkusa, kar ne bi bilo v skladu z zahtevo po hitri določitvi odgovorne države članice. Poleg tega, čeprav je v Uredbi Dublin II prosilcu za azil priznana pravica do izpodbijanja predaje, ta uredba ne določa pravice, da se azilni postopek vodi v državi članici po izbiri prosilca.

V zvezi s tem je Sodišče razsodilo, da je treba člen 19(2) Uredbe Dublin II razlagati tako, da v okoliščinah, v katerih je država članica privolila v sprejem prosilca na podlagi merila iz člena 10(1) navedene uredbe, in sicer kot država članica prvega vstopa prosilca za azil na ozemlje Evropske unije, lahko prosilec za azil izbere tega merila izpodbija zgolj s sklicevanjem na obstoj sistemskih pomanjkljivosti azilnega postopka in pogojev za sprejem prosilcev za azil v tej državi članici, ki pomenijo utemeljene razloge za prepričanje, da bi bil prosilec izpostavljen resnični nevarnosti nečloveškega ali ponižujočega ravnanja v smislu člena 4 Listine.

2. Razširjen sodni nadzor – Uredba Dublin III

Ta razvoj sodne prakse je posledica pomembne spremembe določb v zvezi s pravnimi sredstvi zoper odločitev o predaji (glej razliko med členom 19(2) Uredbe Dublin II ter členom 27⁴⁴ in uvodno izjavo 19 Uredbe Dublin III). Prosilec za mednarodno zaščito je bil namreč vključen v postopek določitve odgovorne države članice. V okviru tega postopka je prosilec obveščen o merilih za določitev odgovornosti in lahko predloži informacije, ki omogočajo pravilno uporabo teh meril.

Zato je Sodišče v sodbah, predstavljenih v nadaljevanju, priznalo, da se prosilec lahko sklicuje na napačno uporabo merila o odgovornosti, tudi če ta ni pripeljala do kršitve njegovih temeljnih pravic.

⁴⁴ V skladu s členom 27(1) Uredbe Dublin III ima prosilec za mednarodno zaščito pravico do učinkovitega pravnega sredstva v obliki pritožbe zoper odločitev o predaji ali ponovnega dejanskega in zakonskega pregleda te odločitve pred sodiščem ali razsodiščem.

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

2.1 Nespoštovanje tehničnih določb

Sodbi z dne 7. junija 2016 (veliki senat), Ghezelbash (C-63/15, [EU:C:2016:409](#)), in z dne 7. junija 2016 (veliki senat), Karim (C-155/15, [EU:C:2016:410](#))

„Predhodno odločanje – Uredba (EU) št. 604/2013 – Določitev države članice, odgovorne za obravnavo prošnje za azil, ki jo je državljani tretje države vložil v eni od držav članic – Člen 12 – Izdaja dovoljenj za prebivanje ali vizumov – Člen 27 – Pravno sredstvo – Obseg sodnega nadzora“

„Predhodno odločanje – Uredba (EU) št. 604/2013 – Določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za azil, ki jo v eni od držav članic vloži državljani tretje države – Člen 18 – Ponovni sprejem prosilca za azil, čigar prošnja se obravnava – Člen 19 – Prenehanje obveznosti – Najmanj trimesečna odsotnost z ozemlja držav članic – Nov postopek določanja odgovorne države članice – Člen 27 – Pravno sredstvo – Obseg sodnega nadzora“

V zadevi *Ghezelbash* je iranski državljani vložil prošnjo za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje pri nizozemskih organih. Ker je preverjanje v vizumskem informacijskem sistemu Evropske unije (VIS) pokazalo, da je francosko diplomatsko predstavništvo v Iranu zadevni osebi izdalo vizum za določeno obdobje, je nizozemski državni sekretar na podlagi Uredbe Dublin III od francoskih organov zahteval, naj to osebo sprejmejo. Ti so tej zahtevi ugodili. Vendar je zadevna oseba na drugem zaslišanju pred nizozemskimi organi zaprosila za možnost, da bi predložila originalne dokumente, ki dokazujejo, da se je za tem, ko je bila v Franciji, vrnila v Iran, kar je po njenem mnenju pomenilo, da zadnjenavedena država članica ni odgovorna za obravnavanje njene prošnje za azil. Tako se je postavljalo vprašanje, ali ima zadevna oseba pravico ugovarjati odgovornosti Francoske republike za obravnavanje njene prošnje za azil, potem ko je ta država članica to odgovornost sprejela.

V teh okoliščinah je Sodišče presodilo, da je treba člen 27(1) Uredbe Dublin III v povezavi z uvodno izjavo 19 te uredbe razlagati tako, da se lahko prosilec za azil v okviru pritožbe zoper odločitev o predaji, sprejeto v zvezi z njim, sklicuje na napačno uporabo merila o odgovornosti iz navedene uredbe.

V zadevi *Karim* je sirski državljani zaprosil za mednarodno zaščito na Švedskem. Ker je iskanje v sistemu „Eurodac“ pokazalo, da je zadevna oseba za to zaščito že zaprosila v Sloveniji, je Migrationsverket (urad za priseljence, Švedska, v nadaljevanju: urad) od slovenskih organov zahteval, naj ponovno sprejmejo zadevno osebo na podlagi člena 18(1)(b) Uredbe Dublin III.

Slovenski organi so tej zahtevi ugodili. Urad je nato te organe obvestil, da zadevna oseba trdi, da je ozemlje držav članic zapustila za več kot tri mesece po prvi prošnji za azil in da je v njenem potnem listu vstopni vizum za Libanon. Ker so slovenski organi ponovno navedli, da se strinjajo z zahtevanim ponovnim sprejemom, je urad prošnjo zadevne osebe za mednarodno zaščito zavrnil. Vendar je ta menila, da Slovenija ni država članica, odgovorna za obravnavo njene prošnje za azil.

Tako je Sodišče najprej razsodilo, da se člen 19(2) Uredbe Dublin III, zlasti njegov drugi pododstavek, uporablja za državljana tretje države, ki po vložitvi prve prošnje za azil v državi članici predloži dokaz, da je pred vložitvijo nove prošnje za azil v drugi državi članici zapustil ozemlje držav članic za najmanj tri mesece. Člen 19(2), prvi pododstavek, Uredbe Dublin III namreč določa, da načeloma obveznosti sprejema in ponovnega sprejema prosilca za azil iz člena 18(1) te uredbe prenehajo, kadar lahko odgovorna država članica ob zahtevi za ponovni sprejem prosilca za azil ugotovi, da je zadevna oseba zapustila ozemlje držav članic za najmanj tri mesece. V členu 19(2), drugi pododstavek, navedene uredbe pa je natančneje določeno, da se vsaka prošnja, vložena po takšnem obdobju odsotnosti, šteje za novo prošnjo, ki zahteva začetek novega postopka določanja odgovorne države članice. Iz tega sledi, da v položaju, v katerem je državljan tretje države po vložitvi prve prošnje za azil v eni državi članici in pred vložitvijo nove prošnje za azil v drugi državi članici zapustil ozemlje držav članic za najmanj tri mesece, člen 19(2) Uredbe Dublin III državi članici, v kateri je bila vložena nova prošnja za azil, nalaga izvajanje postopka določanja države članice, odgovorne za obravnavo te nove prošnje, na podlagi pravil iz te uredbe.

Nato je Sodišče enako kot v zgoraj navedeni [sodbi Ghezelbash](#) ugotovilo, da je treba člen 27(1) Uredbe Dublin III razlagati tako, da se prosilec za azil v okviru pritožbe zoper odločbo o predaji, sprejeto v zvezi z njim, lahko sklicuje na kršitev pravila iz člena 19(2), drugi pododstavek, te uredbe.

Sodba z dne 26. julija 2017 (veliki senat), A. S. (C-490/16, [EU:C:2017:585](#))⁴⁵

„Predhodno odločanje – Uredba (EU) št. 604/2013 – Določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo je v eni od držav članic vložil državljan tretje države – Prihod izjemno velikega števila državljanov tretjih držav, ki želijo dobiti mednarodno zaščito – Organizacija prehoda meje s strani organov države članice zaradi tranzita v drugo državo članico – Dovoljen vstop na podlagi izjeme iz humanitarnih razlogov – Člen 13 – Nezakonit prehod zunanje meje – Rok dvanajstih mesecev od prehoda meje – Člen 27 – Pravno sredstvo – Obseg sodnega nadzora – Člen 29 – Rok šestih mesecev za izvedbo predaje – Računanje rokov – Vložitev pravnega sredstva – Odložilni učinek“

Leta 2016 je A. S., sirski državljan, čeprav ni imel ustreznega vizuma, prečkal mejo med Hrvaško in Srbijo. Hrvaški organi so organizirali prevoz te osebe do hrvaško-slovenske meje, da bi ji pomagali oditi v druge države članice, kjer bi vložila prošnjo za mednarodno zaščito. A. S. je nato vložil tako prošnjo v Sloveniji. Vendar je Slovenija menila, da morajo, ker je prosilec na Hrvaško vstopil nezakonito, na podlagi Uredbe Dublin III prošnjo te osebe za mednarodno zaščito obravnavati organi te države članice.

⁴⁵ Sodba, obravnavana tudi v razdelku I.1.3 z naslovom „Vstop na ozemlje“.

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

A. S. je odločbo slovenskih organov izpodbijal pred sodišči, pri čemer je trdil, da njegovega vstopa na Hrvaško ni mogoče šteti za nezakonitega in da morajo v skladu z Uredbo Dublin III njegovo prošnjo torej obravnavati slovenski organi.

V teh okoliščinah je predložitveno sodišče v bistvu Sodišče spraševalo, ali je treba vstop zadevne osebe šteti za zakonit v smislu Uredbe Dublin III.

V zvezi z argumenti, ki jih lahko prosilec uveljavlja v pritožbi zoper odločitev o predaji, je Sodišče razsodilo, da se prosilec za mednarodno zaščito za izpodbijanje odločitve o predaji v okviru pravnih sredstev iz člena 27(1) Uredbe Dublin III lahko sklicuje na napačno uporabo merila o odgovornosti, ki se nanaša na nezakonit prehod meje države članice in ki je določeno v členu 13(1) navedene uredbe. Ob opiranju na svojo [sodbo z dne 7. junija 2016, Ghezelbash \(C-63/15, EU:C:2016:409\)](#), v kateri je razsodilo, da se tak prosilec na podlagi svoje pravice do učinkovitega pravnega sredstva lahko sklicuje na napačno uporabo merila v zvezi z izdajo vizuma, je Sodišče navedlo, da razlogi, ki jih je podalo v navedeni sodbi, veljajo tudi za merilo iz člena 13(1) Uredbe Dublin III.

Nazadnje, Sodišče je preučilo vprašanje, katere posledice ima vložitev pravnega sredstva zoper odločitev o predaji za računanje rokov, ki so določeni, prvič, v členu 13(1) Uredbe Dublin III in, drugič, v členu 29(2) te uredbe. Sodišče je opozorilo, da je namen obeh teh določb časovno omejiti odgovornost države članice na podlagi Uredbe Dublin III. Na podlagi navedenega člena 13(1) odgovornost države članice, ki temelji na merilu v zvezi z nezakonitim prehodom meje, preneha dvanajst mesecev po tem prehodu, na podlagi navedenega člena 29 pa mora biti predaja prosilca za mednarodno zaščito izvedena v šestih mesecih po odobritvi s strani odgovorne države članice ali končni odločitvi o pritožbi ali ponovnem pregledu, če v skladu s členom 27(3) Uredbe Dublin III obstaja odložilni učinek.

Prvič, Sodišče je razsodilo, da vložitev pravnega sredstva zoper odločitev o predaji ne vpliva na izračun roka iz navedenega člena 13(1), ki pomeni pogoj za uporabo merila iz te določbe. Drugič, Sodišče je razsodilo, da začne rok iz člena 29(1) in (2) teči šele po sprejetju pravnomočne odločbe o tem pravnem sredstvu, tudi če se je sodišče, ki odloča o sporu, odločilo na Sodišče nasloviti predlog za sprejetje predhodne odločbe, če ima navedeno pravno sredstvo odložilni učinek. Ta drugi rok se namreč nanaša na izvršitev odločitve o predaji in se lahko uporabi šele, ko je dosežen dogovor o predaji, torej ne pred tem, ko pozvana država članica odobri zahtevo za sprejem ali ponovni sprejem.

2.2 Neupoštevanje rokov

Sodba z dne 26. julija 2017 (veliki senat), Mengesteab (C-670/16, [EU:C:2017:587](#))

„Predhodno odločanje – Uredba (EU) št. 604/2013 – Določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vloži državljani tretje države – Člen 20 – Začetek postopka določitve – Vložitev prošnje za mednarodno zaščito – Poročilo, ki ga pripravijo organi in ki prispe do pristojnih organov – Člen 21(1) – Roki, določeni za predložitev zahteve za sprejem – Prenos odgovornosti na drugo državo članico – Člen 27 – Pravno sredstvo – Obseg sodnega nadzora“

T. Mengesteab, eritrejski državljani, je 14. septembra 2015 zaprosil za azil v Nemčiji. Pristojni organ mu je istega dne izdal potrdilo o prijavi kot prosilec za azil. Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (zvezni urad za migracije in begunce, Nemčija, v nadaljevanju: urad), ki je organ, pristojen za izvajanje obveznosti iz Uredbe Dublin III, je najpozneje 14. januarja 2016 prejel original tega potrdila, njegovo kopijo ali vsaj bistvene podatke iz njega. Urad je T. Mengesteaba zaslišal 22. julija 2016 in ta je takrat lahko vložil formalno prošnjo za azil. Vendar se je po preverjanju v sistemu Eurodac izkazalo, da so bili njegovi prstni odtisi odvzeti v Italiji. Na splošno tak zadetek dokazuje, da je zadevna oseba nezakonito prečkala zunanjo mejo Unije, kar lahko povzroči, da je za obravnavanje prošnje za azil odgovorna država članica, ki leži ob zadevni zunanji meji (v tem primeru Italija). Zato je urad 19. avgusta 2016 od italijanskih organov zahteval, naj sprejmejo T. Mengesteaba v skladu z Uredbo Dublin III. Ker odgovora italijanskih organov na to zahtevo ni bilo, je bilo to enakovredno sprejetju zahteve.

Ker je urad z odločbo z dne 10. novembra 2016 prošnjo T. Mengesteaba za azil zavrnil in odredil njegovo predajo v Italijo, je ta to odločbo izpodbijal pred predložitvenim sodiščem. Trdil je, da je na podlagi Uredbe Dublin III odgovornost za obravnavanje njegove prošnje za azil prešla na Nemčijo. Ta uredba namreč določa, da je treba zahtevo za sprejem podati najpozneje v treh mesecih od datuma, na katerega je bila prošnja za mednarodno zaščito vložena, in da je, ko se ta rok izteče, za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito odgovorna država članica, v kateri je bila ta vložena. Po navedbah T. Mengesteaba je urad od italijanskih organov zahteval, naj ga sprejmejo, šele po izteku trimesečnega roka. V teh okoliščinah je predložitveno sodišče prosilo Sodišče za razlago Uredbe Dublin III.

Sodišče je razsodilo, prvič, da se lahko prosilec za mednarodno zaščito v okviru pravnega sredstva zoper odločitev o predaji, sprejeto v zvezi z njim, sklicuje na iztek zadevnega trimesečnega roka, in to tudi če je država članica, na katero je zahteva naslovljena, pripravljena tega prosilca sprejeti. V zvezi s tem je Sodišče opozorilo, da se zakonodajalec Unije v okviru Uredbe Dublin III za določitev odgovorne države članice ni omejil na vzpostavitev organizacijskih pravil, ki urejajo odnose med državami članicami, ampak se je odločil, da prosilce za azil vključi v ta postopek tako, da jim med drugim

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

zagotovi pravico do učinkovitega pravnega sredstva zoper vsako odločitev o predaji, ki bi bila morda sprejeta v zvezi z njimi.

Drugič, Sodišče je ugotovilo, da zahteve za sprejem ni mogoče veljavno podati več kot tri mesece po vložitvi prošnje za mednarodno zaščito. Rok dveh mesecev, ki ga določa Uredba Dublin III za tako zahtevo v primeru prejema zadetka v sistemu Eurodac, ni dodaten rok, ki bi se prištel k trimesečnemu roku, ampak je krajši rok, ki ga utemeljuje okoliščina, da tak zadetek pomeni dokaz o nezakonitem prehodu zunanje meje Unije in se z njim tako poenostavi postopek določanja odgovorne države članice.

Tretjič, v zvezi z vsebinsko opredelitvijo prošnje za mednarodno zaščito⁴⁶ je Sodišče razsodilo, da se šteje, da je prošnja za mednarodno zaščito vložena, če pisni dokument, ki ga je sestavil javni organ in ki potrjuje, da je državljani tretje države zaprosil za mednarodno zaščito, prispe do organa, pristojnega za izvajanje obveznosti iz Uredbe Dublin III, ali pa, po potrebi, če so do tega organa prispeli zgolj bistveni podatki iz tega dokumenta (ne pa ta dokument sam ali njegova kopija). Da lahko pristojni organ učinkovito začne postopek določanja odgovorne države članice, mora biti zanesljivo obveščen o tem, da je državljani tretje države zaprosil za mednarodno zaščito. Vseeno ni potrebno, da je pisni dokument, ki je bil za to pripravljen, v natančno določeni obliki ali da vsebuje dodatne elemente, upoštevne za uporabo meril, določenih z Uredbo Dublin III, ali *a fortiori* za vsebinsko presojo prošnje za mednarodno zaščito. V tej fazi postopka tudi ni potrebno, da je že bil organiziran osebni razgovor. Učinkovitost nekaterih pomembnih jamstev, priznanih prosilcem za mednarodno zaščito, bi bila omejena, če prejem pisnega dokumenta, kot je zadevno potrdilo o prijavi, s strani pristojnega organa (v tem primeru urada) ne bi zadostoval za odraz vložitve prošnje za mednarodno zaščito. Poleg tega bi taka rešitev lahko vplivala na dublinski sistem, ker bi omajala poseben položaj, ki ga ta uredba dodeljuje prvi državi članici, v kateri se vloži prošnja za azil. Prav tako je treba posredovanje bistvenih podatkov iz tega dokumenta pristojnemu organu šteti za posredovanje originala ali kopije tega dokumenta temu organu. To posredovanje torej zadostuje za dokaz, da se prošnja za mednarodno zaščito šteje za vloženo.

Sodba z dne 25. oktobra 2017 (veliki senat), Shiri (C-201/16, [EU:C:2017:805](#))

„Predhodno odločanje – Uredba (EU) št. 604/2013 – Določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vloži državljani tretje države – Člen 27 – Pravno sredstvo – Obseg sodnega nadzora – Člen 29 – Rok za izvedbo predaje – Neizvedba predaje v predpisanem roku – Obveznosti odgovorne države članice – Prenos odgovornosti – Zahteva po odločitvi odgovorne države članice“

⁴⁶ Prošnje, po vložitvi katere začne teči trimesečni rok.

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

M. Shiri, iranski državljani, je pred avstrijskimi sodišči izpodbijal zavrnitev svoje prošnje za mednarodno zaščito v Avstriji in svojo vrnitev v Bolgarijo. Bolgarija, prek katere je vstopil v Evropsko unijo in kjer je tudi vložil tako prošnjo, se je pred tem strinjala, da ga ponovno sprejme. M. Shiri je trdil, da je Avstrija na podlagi Uredbe Dublin III postala odgovorna za obravnavo njegove prošnje, ker Bolgariji ni bil predan v šestmesečnem roku od datuma, ko so se bolgarski organi strinjali z njegovim ponovnim sprejemom.

Predložitveno sodišče je Sodišče spraševalo, ali je v skladu z Uredbo Dublin III posledica zgolj izteka zadevnega šestmesečnega roka lahko tak prenos odgovornosti med državama članicama. V primeru pritrdilnega odgovora je želelo tudi izvedeti, ali se prosilec za mednarodno zaščito lahko pred sodiščem sklicuje na tak prenos odgovornosti.

V zvezi s tem je Sodišče razsodilo, da če se predaja ne izvrši v šestmesečnem roku, se odgovornost *ipso iure* prenese na državo članico, ki je zahtevala sprejem (v tem primeru Avstrija), ne da bi morala odgovorna država članica (v tem primeru Bolgarija) odkloniti (ponovni) sprejem zadevne osebe. Ta rešitev ne izhaja le iz besedila Uredbe Dublin III, ampak je tudi skladna s ciljem hitre obravnave prošenj za mednarodno zaščito. Taka rešitev namreč v primeru zamude pri postopku za (ponovni) sprejem zagotavlja, da se obravnava prošnje za mednarodno zaščito opravi v državi članici, v kateri je prosilec, da se ta obravnava dodatno ne odloži.

Poleg tega je Sodišče ugotovilo, da se prosilec za mednarodno zaščito lahko sklicuje na iztek šestmesečnega roka. To velja neodvisno od vprašanja, ali se je ta rok iztekel pred sprejetjem odločbe o predaji ali po njem. Države članice morajo v zvezi s tem določiti učinkovito in hitro pravno sredstvo. Sodišče je v tem okviru pojasnilo, da če se je šestmesečni rok iztekel po dnevu sprejetja odločbe o predaji, pristojni organi države članice, ki daje zahtevo (v tem primeru Avstrije), ne morejo opraviti predaje zadevne osebe drugi državi članici. Nasprotno, zavezani so po uradni dolžnosti sprejeti potrebne določbe za priznanje odgovornosti, ki je prenesena nanje, in za takojšnji začetek obravnavanja prošnje za mednarodno zaščito, ki jo je vložila zadevna oseba.

Sodišče je tudi ugotovilo, da pravica, določena z avstrijsko ureditvijo, da se je mogoče v okviru pritožbe zoper odločbo o predaji sklicevati na okoliščine, ki so nastale po sprejetju te odločbe, pomeni učinkovito in hitro pravno sredstvo, ki omogoča sklicevanje na iztek roka za predajo.

Sodba z dne 13. novembra 2017 (veliki senat), X (C-47/17 in C-48/17, [EU:C:2018:900](#))

„Predhodno odločanje – Uredba (EU) št. 604/2013 – Uredba (ES) št. 1560/2003 – Določitev države članice, ki je odgovorna za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito – Merila in mehanizmi za določitev – Zahteva za sprejem ali ponovni sprejem prosilca za azil – Negativni odgovor zaprosene države članice – Prošnja za ponovno preučitev – Člen 5(2) Uredbe št. 1560/2003 – Rok za odgovor – Iztek – Učinki“

Spora o glavni stvari sta se nanašala na sirskega in eritrejskega državljana, ki sta na Nizozemskem vložila prošnjo za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje kot prosilec za azil, potem ko sta že vložila prošnjo za mednarodno zaščito v drugi državi (v Nemčiji oziroma v Švici), pri čemer je eritrejski državljan prispel tudi prek Italije (kjer pa ni bilo dokazano, da je vložil prošnjo za mednarodno zaščito). Nizozemski organi so na podlagi člena 18(1)(b) Uredbe Dublin III pri nemških, švicarskih in italijanskih organih vložili zahteve za ponovni sprejem zadevnih oseb. Po zavrnitvi teh zahtev so nizozemski organi na podlagi člena 5(2) Izvedbene uredbe št. 1560/2003 pri nemških in italijanskih organih vložili prošnji za ponovno preučitev, vendar ti na ti prošnji bodisi niso odgovorili bodisi so odgovorili šele po dvotedenskem roku iz te določbe.

V zadevi C-47/17 je tožeča stranka trdila, da če zaprošena država članica zahtevo za ponovni sprejem v roku zavrne, odgovornost odtlej nosi država članica, ki je zahtevo podala. V zadevi C-48/17 se stranki v postopku v glavni stvari nista strinjali glede vprašanja, ali je tožena stranka postala odgovorna za obravnavanje prošnje za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje kot prosilec za azil, ki jo je tožeča stranka vložila po tem, ko so italijanski organi najprej zavrnilo zahtevo za sprejem ali ponovni sprejem, ki jo je vložil državni sekretar, nato pa na prošnjo za ponovno preučitev niso odgovorili v predpisanem roku. Zato je predložitveno sodišče Sodišče spraševalo, ali mora država članica, pri kateri je bila vložena zahteva za sprejem ali ponovni sprejem v skladu s členom 21 ali členom 23 Uredbe Dublin III, ki je to zahtevo zavrnila v roku iz člena 22 ali člena 25 te uredbe in pri kateri je bila nato vložena prošnja za ponovno preučitev v skladu s členom 5(2) Izvedbene uredbe, na to prošnjo odgovoriti v določenem roku. Če bi bilo tako, je spraševalo tudi, kakšen je ta rok in katere so posledice, če zaprošena država članica na prošnjo države članice prosilke za ponovno preučitev ne odgovori v navedenem roku.

Sodišče je najprej opozorilo, da je zakonodajalec Unije v Uredbi Dublin III postopke obravnavanja zahtev za sprejem ali ponovni sprejem s strani zaprošene države članice uredil z nizom zavezujočih rokov, nato pa navedlo, da mehanizem iz člena 5(2) Izvedbene uredbe št. 1560/2003, s katerim lahko država članica prosilka pri zaprošeni državi članici vloži prošnjo za ponovno preučitev, potem ko je zadnjenavedena zavrnila njeno zahtevo za sprejem ali ponovni sprejem, pomeni „dodatni postopek“, ki ni obvezen in katerega trajanje mora biti določeno strogo in predvidljivo. Po mnenju Sodišča pa postopek ponovne preučitve, ki bi bil omejen le z „razumnim“ rokom za odgovor ali ki bi trajal nedoločen čas, ne bi bil združljiv s cilji Uredbe Dublin III, zlasti s ciljem hitre obravnave prošenj za mednarodno zaščito.

Sodišče je zato razsodilo, da je treba člen 5(2) Izvedbene uredbe št. 1560/2003 razlagati tako, da si mora država članica, pri kateri je vložena zahteva za sprejem ali ponovni sprejem v skladu s členoma 21 in 23 Uredbe Dublin III ter ki je – potem ko je opravila potrebna preverjanja – na to zahtevo podrobno in obrazloženo odgovorila negativno v rokih, določenih v členu 22 oziroma 25 zadnjenavedene uredbe, nato pa je bila pri njej v tritedenskem roku iz člena 5(2) Izvedbene uredbe št. 1560/2003 vložena prošnja za

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

ponovno preučitev, prizadevati, da v duhu lojalnega sodelovanja na zadnjenavedeno prošnjo odgovori v roku dveh tednov iz zadnjenavedene določbe. Kadar zaprosena država članica na navedeno prošnjo ne odgovori v tem roku dveh tednov, se dodatni postopek ponovne preučitve dokončno konča, tako da je treba šteti, da je od izteka navedenega roka za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito odgovorna država članica prosilka, razen če ima ta še dovolj časa, da v zavezujočih rokih, ki so za to določeni v členu 21(1) in členu 23(2) Uredbe Dublin III, vloži novo zahtevo za sprejem ali ponovni sprejem.

2.3 Preizkus odločitve o predaji v primeru ponovnega sprejema

Sodba z dne 2. aprila 2019 (veliki senat), H. (C-582/17, [EU:C:2019:280](#))

„Predhodno odločanje – Določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito – Uredba (EU) št. 604/2013 – Člen 18(1), od (b) do (d) – Člen 23(1) – Člen 24(1) – Postopek za ponovni sprejem – Merila za določitev odgovorne države članice – Nova prošnja, vložena v drugi državi članici – Člen 20(5) – Postopek določanja, ki še poteka – Umik prošnje – Člen 27 – Pravna sredstva“

Nizozemski organi so na nemške organe naslovili zahtevo za ponovni sprejem dveh sirskih državljanov, ki sta prvo prošnjo za mednarodno zaščito vložila v Nemčiji, preden sta to državo zapustila in vložila novo prošnjo na Nizozemskem. Zadevni osebi sta se sklicevali na bivanje svojih zadevnih zakoncev na Nizozemskem, kjer sta bila ta upravičena do mednarodne zaščite, vendar nizozemski organi teh trditev niso upoštevali in so zato zavrnilo obravnavo njune prošnje z obrazložitvijo, da se prosilec v okviru postopka za ponovni sprejem ne more sklicevati na člen 9 Uredbe Dublin III.

Predložitveno sodišče je Sodišče spraševalo, ali morajo pristojni organi pred predložitvijo zahteve za ponovni sprejem prosilca za mednarodno zaščito državo članico, odgovorno za obravnavanje njegove prošnje, določiti zlasti na podlagi merila odgovornosti iz člena 9 Uredbe Dublin III.

V tem okviru je Sodišče opozorilo, da se postopek za ponovni sprejem uporablja za osebe iz člena 20(5) ali člena 18(1), od (b) do (d), Uredbe Dublin III, nato pa je navedlo, da položaj, v katerem državljani tretje države vložijo prošnjo za mednarodno zaščito v prvi državi članici, nato pa to državo zapusti in vloži novo prošnjo v drugi državi članici, spada na področje uporabe tega postopka, ne glede na to, ali je bila prošnja, vložena v prvi državi članici, umaknjena, in ne glede na to, ali se je obravnavanje te prošnje v skladu z Direktivo o postopkih v tej državi članici že začelo.

Sodišče je nato poudarilo, da čeprav okoliščina, da je bila odločba o predaji sprejeta v postopku za sprejem ali ponovni sprejem, ne vpliva na obseg pravice do učinkovitega pravnega sredstva zoper tako odločbo, ki je zagotovljena s členom 27(1) Uredbe

Dublin III, za ta dva postopka vseeno veljata različni ureditvi, pri čemer se ta razlika odraža v določbah te uredbe, na katere bi se bilo mogoče sklicevati v utemeljitev take tožbe. V okviru postopka za sprejem ima namreč postopek določanja države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, na podlagi meril iz poglavja III Uredbe Dublin III osrednji pomen, zato lahko država članica, v kateri je bila taka prošnja vložena, zahtevo za sprejem naslovi na drugo državo članico le, če meni, da je druga država članica odgovorna za obravnavanje te prošnje. Nasprotno pa v okviru postopka za ponovni sprejem ta merila za določitev odgovornosti niso upoštevna, saj je pomembno le, da zaprosena država članica izpolnjuje pogoje iz člena 20(5) (in sicer da gre za državo članico, v kateri je bila prvič vložena prošnja in v kateri postopek določanja države članice, odgovorne za obravnavanje te prošnje, še poteka) ali iz člena 18(1), od (b) do (d), Uredbe Dublin III (in sicer da gre za državo članico, v kateri je bila vložena prva prošnja in ki je po postopku določanja odgovorne države članice priznala, da je sama odgovorna za obravnavo te prošnje).

Sodišče je dodalo, da je neupoštevnost meril za določitev odgovornosti, navedenih v poglavju III Uredbe Dublin III, v okviru postopka za ponovni sprejem potrjena z dejstvom, da medtem ko člen 22 te uredbe podrobno določa način, kako je treba ta merila uporabiti v okviru postopka za sprejem, člen 25 navedene uredbe, ki se nanaša na postopek za ponovni sprejem, ne vsebuje nobene podobne določbe in državi članici, na katero je zahteva naslovljena, nalaga le, da opravi ustrezna preverjanja za to, da bi lahko odločila o zahtevi za ponovni sprejem.⁴⁷

Sodišče je še poudarilo, da bi bila obratna razlaga – v skladu s katero bi se taka zahteva lahko podala le, če bi lahko bila država članica, na katero je zahteva naslovljena, opredeljena kot odgovorna država članica na podlagi meril za določitev odgovornosti, navedenih v poglavju III Uredbe Dublin III – v nasprotju s splošno sistematiko te uredbe, katere namen je bil uvesti dva samostojna postopka (in sicer postopek za sprejem in postopek ponovnega sprejema), ki se uporabljata v različnih primerih in zanju veljajo različne določbe. Ta obratna razlaga bi poleg tega otežila doseganje cilja Uredbe Dublin III, ki je preprečiti sekundarna gibanja prosilcev za mednarodno zaščito, ker bi pomenila, da bi lahko pristojni organi države članice, v kateri je bila vložena druga prošnja, *de facto* ponovno preizkusili ugotovitev, do katere so po koncu postopka določanja države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje, prišli pristojni organi prve države članice v zvezi z lastno odgovornostjo za to obravnavanje. Poleg tega bi ta obratna razlaga lahko posegala v bistveno načelo Uredbe Dublin III, ki je določeno v členu 3(1) te uredbe, da prošnjo za mednarodno zaščito obravnava samo ena država članica.

⁴⁷ Glej v zvezi s tem tudi sodbo [z dne 30. novembra 2023, Ministero dell'Interno in drugi \(Skupna brošura – posredno vračanje\) \(C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 in C-328/21, EU:C:2023:934\)](#), zlasti točke od 95 do 102.

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

Na koncu je Sodišče ugotovilo, da se na merila za določitev odgovornosti iz poglavja III Uredbe Dublin III ni mogoče sklicevati v utemeljitev tožbe zoper odločbo o predaji, sprejeto v okviru postopka za ponovni sprejem. Ker pa je cilj meril za določitev odgovornosti iz členov od 8 do 10 Uredbe Dublin III prispevati k varstvu otrokove koristi in družinskega življenja zadevnih oseb, če je zadevna oseba pristojnemu organu druge države članice v skladu z merilom iz člena 9 Uredbe Dublin III posredovala dokaze, na podlagi katerih je očitno, da je treba to državo članico šteti za odgovorno državo članico, mora ta država članica v skladu z načelom lojalnega sodelovanja priznati lastno odgovornost v položaju, ki je zajet s členom 20(5) Uredbe Dublin III (to je, kadar postopek določanja odgovorne države članice v prvi državi članici še ni bil končan). Zato se lahko državljani tretje države v takem položaju izjemoma sklicujejo na to merilo v okviru pravnega sredstva zoper odločbo o predaji, sprejeto v zvezi z njim.

2.4 Preizkus odločbe o sprejemu mladoletnika brez spremstva

Sodba z dne 1. avgusta 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Zavrnitev sprejema egiptovskega mladoletnika brez spremstva) (C-19/21, [EU:C:2022:605](#))

„Predhodno odločanje – Uredba (EU) št. 604/2013 – Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito – Člen 8(2) in člen 27(1) – Mladoletnik brez spremstva, čigar sorodnik je zakonito prisoten v drugi državi članici – Zavrnitev zahteve za sprejem tega mladoletnika s strani te države članice – Pravica do učinkovitega pravnega sredstva navedenega mladoletnika ali tega sorodnika zoper zavrnilno odločbo – Členi 7, 24 in 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah – Največja korist otroka“

Ko je bil I, egiptovski državljani, še mladoleten, je v Grčiji vložil prošnjo za mednarodno zaščito, v kateri je izrazil željo po združitvi s S, svojim stricem, prav tako egiptovskim državljanom, ki je zakonito prebival na Nizozemskem. Ob upoštevanju teh okoliščin so grški organi pri nizozemskih organih vložili zahtevo za sprejem I, pri čemer so se oprli na določbo Uredbe Dublin III, ki določa, da če je to v največjo korist mladoletnika brez spremstva, je država članica, ki je odgovorna za obravnavanje njegove prošnje za mednarodno zaščito, država članica, v kateri zakonito prebiva sorodnik zadevne osebe, ki lahko poskrbi zanj. Državni sekretar je to zahtevo in nato prošnjo za ponovno preučitev vseeno zavrnil.

Ker sta tudi I in S vložila pritožbo, je državni sekretar to pritožbo zavrnil kot očitno nedopustno, z obrazložitvijo, da Uredba Dublin III ne določa možnosti, da prosilci za mednarodno zaščito izpodbijajo odločitev o zavrnitvi zahteve za sprejem. Zato sta I in S to odločbo izpodbijala pred rechtbank Den Haag (sodišče v Haagu, Nizozemska) in trdila, da ima vsak od njiju pravico do vložitve takega pravnega sredstva na podlagi člena 27(1) Uredbe Dublin III.

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

V tem okviru je sodišče v Haagu Sodišče spraševalo o pravnih sredstvih, ki jih imata zoper odločitev o zavrnitvi zahteve za sprejem na voljo mladoletnik brez spremstva, ki prosi za mednarodno zaščito, in njegov sorodnik.

Sodišče, ki je zasedalo v velikem senatu, je razsodilo, da člen 27(1) Uredbe Dublin III v povezavi s členi 7, 24 in 47 Listine državi članici, ki ji je bila poslana zahteva za sprejem, nalaga, da prizna pravico do pravnega sredstva zoper svojo odločitev o zavrnitvi mladoletniku brez spremstva, ki prosi za mednarodno zaščito, ne pa sorodniku tega mladoletnika.

Sodišče je uvodoma opozorilo, da čeprav glede na jezikovno razlago člen 27(1) Uredbe Dublin III podeljuje pravico do pravnega sredstva prosilcu za mednarodno zaščito samo za izpodbijanje odločitve o predaji, besedilo te določbe vseeno ne izključuje, da se pravica do pravnega sredstva podeli tudi mladoletnemu prosilcu brez spremstva za izpodbijanje odločitve o zavrnitvi zahteve za sprejem, ki temelji na členu 8(2) Uredbe Dublin III.

Da bi se ugotovilo, ali člen 27(1) Uredbe Dublin III v povezavi s členi 7, 24 in 47 Listine zahteva obstoj pravnega sredstva zoper tako odločitev o zavrnitvi sprejema, je treba to določbo razlagati ob upoštevanju ne samo njenega besedila, temveč tudi njenih ciljev, splošne sistematike in sobesedila, zlasti njenega razvoja v sistemu, v katerega se umešča.

V zvezi s tem je Sodišče opozorilo, da mora v skladu s členom 47, prvi odstavek, Listine vsak posameznik, ki so mu kršene pravice in svoboščine, zagotovljene s pravom Unije, imeti pravico do učinkovitega pravnega sredstva v skladu s pogoji, določenimi v tem členu. Tej pravici ustreza obveznost, ki je državam članicam naložena s členom 19(1), drugi pododstavek, PEU, da vzpostavijo pravna sredstva, potrebna za zagotovitev učinkovitega pravnega varstva na področjih, ki jih ureja pravo Unije.

V zvezi z določitvijo države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, in spoštovanjem obveznega merila o odgovornosti, navedenega v členu 8(2) Uredbe Dublin III, je Sodišče ugotovilo, da se pravno varstvo mladoletnega prosilca brez spremstva ne sme spreminjati glede na to, ali v zvezi s tem prosilcem država članica, ki daje zahtevo, sprejme odločitev o predaji ali pa država članica, na katero je zahteva naslovljena, sprejme odločitev o zavrnitvi zahteve za sprejem tega prosilca. Obe odločitvi namreč lahko posegata v pravico, ki jo ima mladoletnik brez spremstva na podlagi tega člena, da je združen s sorodnikom, ki lahko poskrbi zanj, za namene obravnavanja njegove prošnje za mednarodno zaščito. Iz tega sledi, da mora biti v obeh primerih v skladu s členom 47, prvi odstavek, Listine zadevnemu mladoletniku dovoljeno, da vloži pravno sredstvo za uveljavljanje kršitve navedene pravice.

V obravnavani zadevi bi bila v skladu s členom 27(1) Uredbe Dublin III v primeru, v katerem bi l po prihodu v Grčijo odšel na Nizozemsko in v tej državi vložil prošnjo za mednarodno zaščito ter v katerem bi se grški organi strinjali, da ga sprejmejo kot država članica prvega prihoda, zadevna oseba upravičena, da zoper odločitev nizozemskih

Merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito

organov o predaji vloži pravno sredstvo na podlagi okoliščine, da eden od njenih sorodnikov prebiva na Nizozemskem.

V takem primeru bi se I tako lahko učinkovito skliceval na kršitev pravice, ki jo ima kot mladoletnik brez spremstva na podlagi člena 8(2) Uredbe Dublin III. Nasprotno pa bi bila v primeru jezikovne razlage člena 27(1) Uredbe Dublin III prosilcu, ki ostane v državi članici prihoda in v njej vloži prošnjo za mednarodno zaščito, taka možnost odvzeta, ker v tem primeru ne bi bila sprejeta nobena odločitev o predaji.

Sodišče je ugotovilo, da mora mladoletni prosilec brez spremstva ne samo v primeru, v katerem država članica, ki daje zahtevo, sprejme odločitev o predaji, temveč tudi v primeru, v katerem država članica, na katero je zahteva naslovljena, zavrne sprejem zadevne osebe, imeti možnost vložiti pravno sredstvo na podlagi člena 27(1) Uredbe Dublin III, zato da bi se lahko skliceval na kršitev pravice, podeljene s členom 8(2) navedene uredbe, kar velja toliko bolj, ker je namen tega člena zagotoviti polno spoštovanje temeljnih pravic mladoletnikov brez spremstva, zagotovljenih s členoma 7 in 24 Listine.

Nasprotno pa člen 27(1) te uredbe prosilčevemu sorodniku, ki prebiva v državi članici, na katero je zahteva naslovljena, ne podeljuje pravice do pravnega sredstva zoper tako odločitev o zavrnitvi. Ker mu poleg tega niti člen 7 in člen 24(2) Listine niti člen 8(2) Uredbe Dublin III ne podeljujejo pravic, ki bi jih lahko uveljavljal pred sodiščem, ta sorodnik ne more imeti pravice do pravnega sredstva zoper tako odločitev samo na podlagi člena 47 Listine.

2.5 Možnost sklicevanja na okoliščine, nastale po sprejetju odločitve o predaji

Sodba z dne 15. aprila 2021, État belge (Elementi, nastali po odločbi o predaji) (C-194/19, [EU:C:2021:270](#))

„Predhodno odločanje – Uredba (EU) št. 604/2013 – Določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito – Člen 27 – Pravno sredstvo – Upoštevanje elementov, nastalih po odločbi o predaji – Učinkovito sodno varstvo“

H. A., državlján tretje države, je v Belgiji vložil prošnjo za azil. Ker pa so se španski organi strinjali, da ga bodo sprejeli, je bila njegova prošnja zavrnjena in zoper njega je bila sprejeta odločba o predaji v Španijo. Kmalu zatem je tudi brat H. A. prispel v Belgijo in tam vložil prošnjo za azil. H. A. je nato vložil tožbo zoper odločbo o svoji predaji, pri čemer je med drugim trdil, da je treba njuni prošnji za azil obravnavati skupaj.

Ta tožba je bila zavrnjena z obrazložitvijo, da je brat H. A. prispel v Belgijo po sprejetju sporne odločbe in da te okoliščine torej pri presoji zakonitosti te odločbe ni mogoče upoštevati. H. A. je pri Conseil d'État (državni svet, Belgija) vložil kasacijsko pritožbo, pri čemer se je skliceval na kršitev pravice do učinkovitega pravnega sredstva, kot izhaja iz

Uredbe Dublin III⁴⁸ in člena 47 Listine. Neodvisno od vprašanja, ali je lahko prihod njegovega brata dejansko vplival na identiteto države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje H. A. za azil,⁴⁹ je moral Conseil d'État (državni svet) ugotoviti, ali mora prosilec za azil imeti možnost sklicevati se na okoliščine, nastale po sprejetju odločbe o njegovi predaji. Sklenil je, da bo glede tega Sodišču postavil vprašanje.

Sodišče (veliki senat) je v sodbi razsodilo, da pravo Unije⁵⁰ nasprotuje nacionalni zakonodaji, ki določa, da sodišče, ki odloča o ničnostni tožbi zoper odločbo o predaji, v okviru preučitve te tožbe ne sme upoštevati okoliščin, nastalih po sprejetju te odločbe, ki so odločilne za pravilno uporabo Uredbe Dublin III. Drugače je, če ta zakonodaja določa posebno pravno sredstvo, ki ga je mogoče vložiti po nastanku takih okoliščin, če to pravno sredstvo dopušča *ex nunc* presojo položaja zadevne osebe, katere rezultati pristojne organe zavezujejo.

Za to ugotovitev je Sodišče opozorilo, da Uredba Dublin III⁵¹ določa, da ima oseba, zoper katero je bila sprejeta odločba o predaji, pravico do učinkovitega pravnega sredstva zoper to odločbo ter da mora to pravno sredstvo med drugim obsegati preučitev uporabe te uredbe. Opozorilo je tudi, da je že razsodilo, da mora imeti prosilec za mednarodno zaščito na voljo učinkovito in hitro pravno sredstvo, ki mu omogoča, da se lahko sklicuje na okoliščine, nastale po sprejetju odločbe o predaji, če je njihovo upoštevanje odločilno za pravilno uporabo Uredbe Dublin III.⁵²

Vendar je Sodišče poudarilo, da države članice kljub temu niso zavezane organizirati svojega sistema pravnih sredstev tako, da bi bila zahteva po upoštevanju takih okoliščin zagotovljena v okviru obravnavanja pravnega sredstva, ki omogoča izpodbijanje zakonitosti odločbe o predaji. Zakonodajalec Unije je namreč harmoniziral le nekatera postopkovna pravila glede pravice do pravnega sredstva zoper odločbo o predaji, Uredba Dublin III pa ne določa natančneje, ali ta pravica nujno pomeni, da lahko sodišče, ki odloča o tem pravnem sredstvu, opravi *ex nunc* presojo zakonitosti odločbe o predaji. Na podlagi načela procesne avtonomije mora torej ta postopkovna pravila določiti vsaka država članica, če ta pravila niso manj ugodna od tistih, ki urejajo podobne položaje, za katere velja nacionalno pravo (načelo enakovrednosti), in če ta pravila v praksi ne onemogočajo ali pretirano ne otežujejo uveljavljanja pravic, ki jih zagotavlja pravo Unije (načelo učinkovitosti).

Sodišče je v tem primeru glede načela učinkovitosti natančneje navedlo, da ničnostna tožba, vložena zoper odločbo o predaji, v okviru katere sodišče, ki odloča o zadevi, ne sme upoštevati okoliščin, nastalih po sprejetju te odločbe, ki so odločilne za pravilno

⁴⁸ Člen 27 te uredbe.

⁴⁹ Glej opredelitev pojma „družinski člani“, ki je v členu 2(g) Uredbe Dublin III, in člen 10 te uredbe.

⁵⁰ Člen 27(1) Uredbe Dublin III v povezavi z uvodno izjavo 19 te uredbe in členom 47 Listine.

⁵¹ Člen 27(1) in uvodna izjava 19 Uredbe Dublin III.

⁵² Glej sodbi z dne 25. oktobra 2017, *Shiri* (C-201/16, EU:C:2017:805), in z dne 25. januarja 2018, *Hasan* (C-360/16, EU:C:2018:35).

uporabo Uredbe Dublin III, ne zagotavlja zadostnega sodnega varstva, ki bi zadevni osebi omogočalo uresničevanje pravic, ki jih ima na podlagi te uredbe in člena 47 Listine. Vendar je Sodišče dodalo, da je mogoče v okviru nacionalnega sodnega sistema kot celote zagotoviti tako varstvo s posebnim pravnim sredstvom, ki je ločeno od pravnega sredstva, katerega namen je zagotoviti nadzor nad zakonitostjo odločbe o predaji, ki omogoča upoštevanje takih okoliščin. Vendar mora to posebno pravno sredstvo zadevni osebi zagotoviti možnost, da doseže, da pristojni organi države članice, ki daje zahtevo, ne morejo opraviti njene predaje, kadar okoliščina, nastala po odločbi o predaji, preprečuje izvršitev te odločbe. Zagotoviti mora tudi, da so pristojni organi države članice, ki daje zahtevo – kadar je zaradi pozneje nastale okoliščine za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito odgovorna ta država članica – zavezani sprejeti potrebne ukrepe za priznanje te odgovornosti in za takojšnji začetek tega obravnavanja. Poleg tega vložitev tega posebnega pravnega sredstva ne sme biti odvisna od odvzema prostosti zadevni osebi ali od tega, da bo odločba o predaji kmalu izvršena.

SODIŠČE
EVROPSKE UNIJE

Direktorat za raziskave in dokumentacijo

Marec 2024